

Врз основа на Одлуката за измена и дополнување на Статутот на Стопанска банка а.д. Битола СО бр. 02-_____ од 27.5.2020 година, Собранието на акционери на својата 46. седница на Годишното собрание на акционери одржана на 27.5.2020 година го усвои пречистениот текст на Статутот на Стопанска банка а.д. Битола, кој гласи:

**СТАТУТ
НА СТОПАНСКА БАНКА а.д. БИТОЛА
(Пречистен текст)**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој Статут се уредуваат:

- 1) Името, седиште и заштитен знак на Банката;
- 2) Финансиските активности на Банката;
- 3) Висината на почетниот капитал (основната главнина), номиналната вредност на акциите, бројот на акциите според видот и родот;
- 4) Правата, обврските и одговорностите на акционерите;
- 5) Зголемување и намалување на почетниот капитал (основната главнина);
- 6) Распоредување и распределба на добивката и издвојување на резерви;
- 7) Супервизорски стандарди;
- 8) Организација и работење на Банката;
- 9) Органи на Банката и управување со Банката;
- 10) Извештаи, сметководство и ревизија;
- 11) Банкарска тајна
- 12) Спечување на перење на пари и финансирање на тероризам;
- 13) Стручни тела
- 14) Лица со посебни права и одговорности
- 15) Вработени во Банката
- 16) Постапка за донесување и изменување на Статутот и на други акти на Банката;
- 17) Акти, документи и информирање на акционерите;
- 18) Заштита и унапредување на човековата средина;
- 19) Одбрана и заштита;
- 20) Начин на решавање на спорови помеѓу акционерите;
- 21) Престанување со работа на Банката;
- 22) Преодни и завршни одредби;

II. ИМЕ, СЕДИШТЕ И ЗАШТИТЕН ЗНАК НА БАНКАТА

Член 2

Стопанска банка а.д. Битола (во натамошниот текст: Банка) е правно лице чија основна дејност е прибирање депозити и други повратни извори на средства од јавноста и одобрување на кредити во свое име и за своја сметка.

Банката е основана како акционерско друштво со Одлука за основање на Стопанска банка а.д. Битола СО бр.1415/II-3 од 7.6.1995 година и дозвола издадена од Народната банка на Република Македонија бр. 02-14/110-95 од 1.6.1995 година.

Банката е запишана во судскиот регистар со решение Срег.бр.2452/95 од 8.6.1995 година на Окружниот стопански суд Битола.

Банката е носител на права, обврски и одговорности утврдени со важечките прописи и овој Статут.

Член 3

Банката работи и учествува во платниот промет под име: Стопанска банка а.д. Битола.

Името на Банката се испишува на кирилско писмо, а при вршењето на банкарски активности со странство се испишува на латинично писмо.

Седиштето на Банката е во Битола на адреса ул. “Добривоје Радосавлевиќ” бр. 21.

Член 4

Банката има заштитен знак.

Изгледот, формата и големината на заштитниот знак се утврдува со одлука на Надзорниот орган на Банката.

Член 5

Банката во своето работење употребува печат и штембил кои ги содржат називот и седиштето на Банката.

Формата, големина и начинот на употреба на печатот и штембилот се унифицирани и се утврдуваат со одлука на Надзорниот орган на Банката.

III. ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ НА БАНКАТА

Член 6

Банката е основана на неопределено време заради вршење на работи утврдени со закон, а со кои се регулира работењето на Банката.

Банката врши работи во рамките на утврдената деловна политика и развојниот план.

Член 7

Банката може да ги врши следниве активности:

- 1) прибирање на депозити и други повратни извори на средства;
- 2) кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- 3) кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
- 4) издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- 5) издавање на електронски пари, доколку е уредено со посебен закон;
- 6) финансиски лизинг;
- 7) менувачки работи;
- 8) платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- 9) брз трансфер на пари;
- 10) издавање на платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- 11) изнајмување сефови, остава и депо;
- 12) тргување со инструменти на пазарот на пари;
- 13) тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали;
- 14) тргување со хартии од вредност;
- 15) тргување со финансиски деривати;
- 16) управување со средства и портфолио на хартии од вредност за клиенти и/или инвестициско советување на клиенти;
- 17) давање на услуги на чување на имот на инвестициски и пензиски фондови;
- 18) купопродажба, гарантирање или пласман на емисија на хартии од вредност;
- 18 а) чување на хартии од вредност за клиенти;
- 18 б) советување на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија или други поврзани прашања или давање услуги поврзани со спојување или припојување на правни лица;
- 19) продажба на полиси за осигурување;
- 20) посредување во склучување договори за кредити и заеми;
- 21) обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица;
- 22) економско-финансиски консалтинг и
- 23) други финансиски активности утврдени со закон што може да ги врши банка.

За извршување на активностите од став 1 точки 3, 13, 14, 15, 16, 17 и 18, освен за тргување со хартии од вредност во земјата, потребен е износ на сопствени средства од најмалку Ден. 560.000.000,00.

За извршување на активностите од став 1 точки 5, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 23 од овој член, потребно е претходна согласност на Гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Банката не може директно да извршува работи од областа на индустријата, трговијата или други нефинансиски активности.

IV. ВИСИНАТА НА ПОЧЕТНИОТ КАПИТАЛ, НОМИНАЛНА ВРЕДНОСТ НА АКЦИИТЕ, БРОЈОТ НА АКЦИИТЕ СПОРЕД ВИДОТ И РОДОТ

Член 8

Почетниот капитал (основната главнина) на Банката изнесува ден. 1.172.931.000,00.

Почетниот капитал (основната главнина) е составен од 390.977 обични акции, со номинална вредност од ден. 3.000,00 по една акција.

Член 9

Една обична акција носи право на еден глас во Собранието на Банката.

Банката може да издава обични и приоритетни акции.

Вкупниот номинален износ на приоритетни акции без право на глас во Банката не може да биде поголем од 10% од вкупниот номинален износ на вкупните акции на Банката.

Член 10

Собранието на Банката може да ја деноминира номиналната вредност на акциите преку намалување или зголемување на таа вредност под услов износот на основната главнина да не се промени.

Одлуката од став 1 од овој член ја донесува Собранието на Банката преку измена на Статутот.

Член 11

Акционерската книга на Банката се води во електронска форма, кај Централниот депозитар за хартии од вредност а.д. Скопје, на начин и под услови утврдени со важечките прописи.

Член 12

Собранието на Банката одлучува за зголемувањето односно намалувањето на основната главнина на Банката, во согласност со Законот за трговските друштва, Законот за банките, Законот за хартиите од вредност како и другите важечки прописи.

V. ПРАВА, ОБВРСКИ И ОДГОВОРНОСТИ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Член 13

Својство на акционер на Банката стекнува домашно и странско правно и физичко лице кое стекнало акции во согласност со закон.

Акционер со квалификувано учество во банка не може да стане лице или правно лице контролирано од лице:

- 1) На кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност;
 - 1 а) кое не поседува репутација и кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата и/или има соработник кој е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата.
- 2) На кое му е изречена споредна казна:
 - забрана за добивање дозвола за основање и работа на банка,
 - одземање на дозвола за основање и работа на банка,
 - забрана за основање на нови правни лица и
 - привремена или трајна забрана за вршење на банкарски работи;
- 3) против кое е поведена стечајна постапка;
- 4) кое не поседува репутација со што може да биде загрозувано сигурното и стабилното работење на Банката и
- 5) кое не ги почитува одредбите од Законот за банките и прописите донесени врз основа на законот и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од Гувернерот, со што биле или се загрозувани сигурноста и стабилноста на Банката и нејзините доверители.

Правата на акционерот се стекнуваат со денот на уписот во акционерската книга во согласност со закон и актите на Банката.

Својството на акционер престанува со денот на бришење од акционерската книга на Банката на начин пропишан со закон. Акционерот има право на глас во Собранието на Банката, право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса.

Акционерот на Банката ги има сите права, обврски и одговорности утврдени со важечките законски прописи и со овој Статут.

Член 14

Акционерите на Банката одговараат неограничено и солидарно за обврските на Банката во случаите, ако:

- ја злоупотребиле Банката како правно лице за да постигнат цели што за нив како поединци, се забранети;
- ја злоупотребиле Банката како правно лице за да им нанесат штета на своите доверители;
- спротивно на законот, располагале со имотот на Банката како со свој сопствен имот или
- во своја корист или во корист на кое било друго лице го намалиле имотот на Банката, а знаеле или морале да знаат дека Банката не е способна да ги изврши своите обврски спрема третите лица.

VI. ЗГОЛЕМУВАЊЕ И НАМАЛУВАЊЕ НА ПОЧЕТНИОТ КАПИТАЛ (ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА)

Член 15

Зголемувањето на почетниот капитал на Банката може да се врши со:

- влогови;
- условно зголемување;
- одобрен капитал и
- средства на Банката.

Одлуката за зголемување на почетниот капитал се донесува со мнозинство од 2/3 од акциите со право на глас претставени на Собранието.

Член 16

Зголемувањето на основната главнина од средствата на Банката може да се врши со преобразба на добивката, резервите и нераспределените (задржани) добивки коишто не биле распределени за дивиденда или за коишто не била определена друга намена.

Одлуката за зголемување на основната главнина со средствата на Банката мора да е заснована на последната годишна сметка ревидирана од овластен ревизор за која ревизорот изразил мислење без резерва или мислење со резерва кое не ја доведува во прашање објективноста на годишната сметка, како и на годишниот извештај за работа на Банката во претходната деловна година, одобрени од Собранието.

Одлука за зголемување на основната главнина со средствата на Банката донесува Собранието на Банката со 2/3 мнозинство од акциите со право на глас претставени на Собранието.

Член 17

Почетниот капитал на Банката (основната главнина) не смее да се намалува под законскиот минимум.

Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал не може да се намалуваат преку враќање на уплатените влогови на акционерите.

Намалувањето на почетниот капитал (основната главнина) на Банката може да се врши преку:

- намалување на номиналниот износ на акциите;
- спојување на акции и
- повлекување на акции.

Одлуката за намалување на почетниот капитал (основната главнина) се донесоа со мнозинство на гласови кое не може да изнесува под 2/3 од акциите со право на глас претставени на Собранието.

VII. РАСПОРЕДУВАЊЕ И РАСПРЕДЕЛБА НА ДОБИВКАТА И ИЗДВОЈУВАЊЕ НА РЕЗЕРВИ

Член 18

Делот од приходите од работењето на Банката по периодична, односно годишна сметка што ќе преостане по намирувањето на расходите, Банката го искажува како остварена добивка пред оданочување.

Добивката пред оданочувањето се зголемува за капиталната добивка, односно се намалува за капиталната загуба.

Добивката пред оданочувањето се намалува за износот од даноците, придонесите и другите давачки од добивката и се утврдува нето добивка.

Добивката од претходниот став на овој член се распоредува за:

- покривање загуби од работењето од поранешни години;
- зголемување на почетниот капитал (основна главнина);
- резервите на Банката;
- дивиденди на акционерите и други надоместоци;
- други намени утврдени со акт на Банката.

Член 19

Заради заштита на обврските кон своите доверители, Банката располага со сопствени средства, а своето работење го приспособува со одредбите на Законот за банките како и со мерилата кои ги пропишува Народна банка на Република Северна Македонија.

Сопствените средства се средства на Банката кои се состојат од почетниот капитал, резервите и други ставки пресметани според методологија пропишана од Советот на Народната банка на Република Северна Македонија во согласност со меѓународните стандарди.

Член 20

Акционерите на Банката одговараат за обврските од работењето на Банката до висина на средствата вложени како почетен капитал (основна главнина).

Член 21

За покривање на ризиците од своето работење Банката формира средства на резерви.

Средствата на резервите претставуваат дел од сопствените средства на Банката кои служат за покривање на загубите што произлегуваат од ризиците со кои се соочува Банката во своето работење.

Член 22

Банката формира резерва со распределба на добивката на Банката, а во висина која не може да биде помала од 5% од добивката се додека резервата на Банката не достигне износ еднаков на 1/10 од почетниот капитал на Банката.

Член 23

Банката утврдува и искажува загуби од работењето доколку од вкупните приходи не ги надомести вкупните расходи како и даноците, придонесите и другите давачки од добивката.

Загубите од работењето на Банката се покриваат од трајните извори на средства на Банката - прво посебната резерва и резервите на Банката, а доколку истите не се достатни со намалување на почетниот капитал, во согласност со закон.

Во утврдените случаи од претходниот став, враќањето на средствата од резервите ќе се врши со првата периодична односно годишна сметка. Кога заради покривање на загуби почетниот капитал на Банката се намалил под законскиот минимум од ден. 310.000.000,00 Банката истовремено со Одлуката за намалување донесува и одлука за зголемување на почетниот капитал.

Член 24

Банката може да формира и други фондови - Фонд за заедничка потрошувачка, станбен фонд, пензиски фонд и др.

Средствата вложени во фондовите на Банката се од траен карактер и не можат да се употребуваат за други намени, освен за оние за кои се формирани.

Член 25

Банката е должна да ја одржува вредноста на почетниот капиталот утврден согласно Законот за банките.

VIII. СУПЕРВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ

Член 26

Банката е должна да располага со адекватно ниво на сопствени средства во зависност од природата, видот и обемот на финансиските активности и висината на ризиците кои произлегуваат од извршувањето на тие активности (адекватност на капиталот).

Банката е должна да работи на начин кој ќе овозможи постојано да биде способна да ги исполни сите обврски (солвентност).

Член 27

Сопствените средства на Банката не смеат да изнесуваат помалку од износот на почетниот капитал пропишан со Законот за банките.

Банката е должна да ја одржува стапката на адекватноста на капиталот, која не може да биде пониска од 8%.

При исполнување на обврската од став 2 од овој член, Банката е должна да одржува најмалку:

- 1) стапка на редовниот основен капитал во износ од 4,5% од ризично пондерираната актива и
- 2) стапка на основниот капитал во износ од 6% од ризично пондерираната актива.

Банката е должна да ги одржува следните заштитни слоеви:

- 1) заштитен слој за зачувување на капиталот,
- 2) противцикличен заштитен слој на капиталот;
- 3) заштитен слој на капиталот за системски значајни банки и
- 4) системски заштитен слој на капиталот.

Член 28

Банката е должна континуирано да управува со ризиците соодветно на природата, видот и обемот на финансиските активности што ги врши.

Член 29

Критериумите, начинот и методите на управување со ризиците, како и оцената на адекватноста на капиталот согласно со нејзиниот степен на ризичност, Банката ги пропишува со општите акти и интерните процедури, изготвени во согласност со прописите, стандардите и правилата од областа на банкарството и методологијата пропишана од Советот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Со општите и интерните процедури на Банката, мора да бидат опфатени сите материјални ризици на кои е изложена Банката, при вршењето на одделни и на сите видови финансиски активности, а особено следните видови ризици:

- 1) ликвидносен ризик;
- 2) кредитен ризик, вклучувајќи и ризик на земјата и ризик на друга договорна страна;
- 3) ризик на каматни стапки, валутен ризик и останати пазарни ризици;
- 4) ризик од концентрација на изложеност на Банката;
- 5) оперативен ризик, вклучувајќи го и ризикот од неадекватност на информативните системи и
- 6) ризик кој произлегува од капитални вложувања и вложувања во недвижности.

Член 30

За обезбедување од потенцијалните или настанатите загуби кои произлегуваат од конкретни ризични активни билансни и вон билансни позиции, Банката е должна да изврши исправка на вредноста, односно да издвои посебна резерва, на начин и во висина според методологијата што ја пропишува Советот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 31

Изложеноста на банка кон лице ги опфаќа вкупните билансни и вонбилансни побарувања на Банката од тоа лице, вклучувајќи ги и вложувањата на хартии од вредност издадени од тоа лице, без оглед на целите за кои се стекнати хартиите од вредност.

Член 32

Банката е должна изложеноста на одделни видови ризици да ја одржува во рамките на пропишаните лимити согласно Законот за банките

Член 33

Банката е должна начинот на кредитирање и постапката за регулирање на пристигнатите за наплата, а ненаплатени побарувања да ги усогласи со супервизорските стандарди пропишани со Законот за банките и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 34

Банката не смее да одобри кредит или да воспостави друг облик на изложеност кој, директно или индиректно, ќе се искористи за купување на акции во истата банка.

Банката не смее да одобри кредит или да воспостави друг облик на изложеност кон лице и со него поврзани лица со залог на акции издадени од таа банка.

Банката не смее, директно или индиректно, да стекне повеќе од 5% од акциите на друга банка или небанкарска финансиска институција која поседува повеќе од 5% од вкупните акции на Банката.

Член 35

Банката може да стекнува сопствени акции со откуп, самата или преку лице кое дејствува од свое име, а за нејзина сметка, до 10% од номиналната вредност на вкупните акции на Банката, но износот на откупените акции не смее да го надмине износот на нераспределената добивка.

Стекнувањето на сопствени акции, односно откупот на истите е полноважен исклучиво согласно утврдените услови и постапка во Законот за банките.

Член 36

Банката не смее да вложува и да се стекне со земјиште, згради и опрема кои не ги користи за извршување на финансиските активности, освен оние стекнати врз основа на ненаплатени побарувања.

Имотот на Банката во земјиште, згради, опрема и капитални делови во нефинансиски институции не смеат да надминат 60% од сопствените средства на Банката.

Агрегатниот, односно вкупниот износ на капиталните делови во нефинансиски институции не смее да надмине 30% од сопствените средства на Банката.

Поединечен капитален дел на Банката во нефинансиска институција не смее да надмине 15% од сопствените средства на Банката.

Банката не смее да остварува контрола во нефинансиска институција освен во друштво за помошни банкарски услуги.

Во период од три години од стекнувањето, во утврдените лимити во ставовите (2), (3), (4) и (5) на овој член не се вклучува имотот во земјиште, згради и опрема стекнат врз основа на ненаплатени побарувања, а кои Банката не ги користи за извршување на финансиските активности и капиталните делови стекнати врз основа на ненаплатени побарувања.

Банката не е должна да го продаде преземениот имот врз основа на ненаплатени побарувања во рок од три години од стекнувањето, туку после овој рок тој влегува во соодветните лимити предвидени во овој член.

Член 37

Банката е должна да ја одржува ликвидноста, односно да управува со активата и пасивата на начин што ќе и овозможи намиравање на пристигнатите обврски во секој момент.

Член 38

Заради одржување на ликвидноста, Банката е должна да управува со ликвидносниот ризик, што треба да вклучи особено:

- 1) воспоставување и одржување на адекватна рочна структура;
- 2) планирање и управување со приливите и одливите на парични средства и обезбедување на адекватен износ на ликвидни средства;
- 3) следење на изворите на средства и нивната концентрација;
- 4) тестирање на ликвидноста.

Член 39

Банката е должна да ја одржува отворената девизна позиција во согласност со методологијата пропишана од Советот на Народната банка на Република Северна Македонија.

IX. ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТЕЊЕ НА БАНКАТА

Член 40

Банката самостојно ги определува начинот и формата на внатрешно организирање, поврзување на својата дејност, според условите на пазарот и остварување на добивка во согласност со позитивните прописи и овој Статут.

Работите од предметот на работење на Банката, односно од вршењето на финансиските активности, се вршат на ниво на Банката и во деловите на Банката.

Член 41

За извршување на работите од дејноста на Банката се формираат организациони делови.

Организационите делови на Банката, со потребниот број на извршители се утврдува со посебен акт за внатрешна организација и систематизација што го донесува Управниот одбор на Банката.

Организациони делови кои може да се формираат во Банката се: сектори, служби и други.

Член 42

Банката ја има следната организациона поставеност:

- Банката како акционерско друштво со својство на правно лице;
- филијали, експозитури, шалтери како делови на Банката без својство на правно лице.

Деловите на Банката во своето работење работат под името на Банката, со име и седиште на делот на Банката.

Поблиските услови за основање и работење на деловите на Банката ги утврдува со одлука Надзорниот одбор на Банката на предлог на Управниот одбор, а во согласност со прописите.

Во одлуката од претходниот став се одредува бројот, локацијата, надлежностите и работите што ќе ги вршат деловите на Банката.

X. ОРГАНИ НА БАНКАТА И УПРАВУВАЊЕ СО БАНКАТА

Член 43

Органи на Банката се Собрание, Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Управен одбор и Одбор за надгледување на информативната технологија.

Со овој Статут се уредуваат бројот, составот, надлежностите, правата, должностите, одговорностите и начинот на работење на органите на Банката, како и бројот, мандатот, надлежностите, правата, одговорностите и условите за именување на лицата со посебни права и одговорности.

Собранието на Банката со одлуката за именување на членовите на Надзорниот одбор го утврдува и месечниот надоместок за учеството и работа на седниците на членовите и претседателот на Надзорниот одбор.

Собрание на Банката

Член 44

Акционерите своите права во Банката ги остваруваат на Собранието.

На секој акционер запишан во акционерската книга, од денот на уписот, му припаѓа право на учество во работата на Собранието и право на глас, освен ако со закон поинаку не е определено.

Членовите на Управниот и на Надзорниот одбор, учествуваат во работата на Собранието без право на глас, освен ако се акционери.

Член 45

Собранието на Банката ги врши следните работи:

- 1) го усвојува Статутот и измените и дополнувања на Статутот на Банката;
- 2) ги разгледува и усвојува годишниот извештај за работење на Банката заедно со писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
- 3) го разгледува и усвојува извештајот на друштвото за ревизија и писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
- 4) ја усвојува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
- 5) одлучува за употреба и распоредување на остварената добивка, или за покривање на загубите;
- 6) одлучува за нова емисија на акции на Банката;
- 7) одлучува за статусни промени и за престанок на работење на Банката;
- 8) ги именува и разрешува членовите на Надзорниот одбор;
- 9) избира друштво за ревизија и одлучува по предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија;
- 10) донесува деловник за работа на Собранието и
- 11) одлучува и за други прашања од значење за работењето на Банката.

Одлуката на Собранието за именување на членови на Надзорен одбор на Банката ќе стапи во сила по добивањето на Согласност на Гувернерот на Народна Банка на Република Северна Македонија.

Член 46

Собранието на Банката се состанува најмалку еднаш годишно.

Годишното собрание на Банката задолжително се одржува пред истекот на пет месеци од календарската година за претходната година.

Банката е должна во рок од 15 дена по одржувањето на Собранието на Банката, до Народната банка на Република Северна Македонија да го достави записникот од одржаното собрание заедно со материјалите и донесените одлуки.

Член 47

Собранието на Банката работи на седници, кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш годишно.

Собранието избира претседавач кој претседава со седницата на Собранието, записничар и два заверувачи на записникот, освен ако записникот не го води нотар.

Собранието може да избере и двајца бројачи на гласови кои ги пребројуваат гласовите при јавно гласање и ја спроведуваат постапка за тајно гласање.

Собранието не може да одлучува за прашања од областа на управувањето, односно од областа на водењето на работењето на Банката, што претставува надлежност на другите органи на Банката, освен ако тоа со закон не е поинаку определено.

Со седницата на Собранието претседава претседавач кој го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на Собранието.

Мандатот на претседавачот трае до изборот на нов претседавач на наредното Собрание на Банката.

За претседавач на Собранието на Банката може да биде избран секој акционер или лице кое застапува акционер.

За претседавач на Собранието на Банката не може да биде избран член на Надзорниот и Управниот одбор на Банката.

Собранието на Банката го свикува Управниот одбор, Надзорниот одбор на Банката со мнозинство на гласови од своите членови, по своја иницијатива или по барање на акционер на Банката.

Барање за свикување на Собрание на Банката можат да поднесат акционери кои имаат најмалку една десетина од сите акции со право на глас.

Во барањето за свикување на Собранието, акционерите мораат да ги наведат целта и причините на свикувањето на Собранието, своето име и презиме, место на живеење и ЕМБГ односно фирмата, седиштето и ЕМБС ако акционерот е правно лице и извод од акционерската книга издадена од Централниот депозитар за хартии од вредност во којшто е наведен бројот на акциите со право на глас коишто ги поседува во Банката.

Управниот одбор, по овластување од Надзорниот одбор во рок од осум дена од денот на приемот на барањето за свикување Собрание, донесува одлука за прифаќање или за одбивање на барањето. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради коишто е така одлучено.

Ако по барањето на акционерите кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас Надзорниот одбор не свика Собрание во рок од 24 часа од денот на поднесување на барањето, акционерите можат да поднесат предлог за свикување на Собрание до судот.

Член 48

Собранието на Банката се свикува со испраќање на покана до сите акционери, чии акции се запишани во книгата на акции, според изводот од акционерската книга којшто не е постар од три дена до денот на испраќање на поканата, на начин кој овозможува да се потврди дека поканата е испратена до секој акционер, со датум кога е испратена и примена.

Собранието може да биде свикано и со објавување на јавен повик до акционерите, најмалку во еден дневен весник.

Јавниот повик за одржување на седница на Собранието се објавува на половина страница во најмалку еден дневен весник што излегува на целата територија на Република Северна Македонија, на насловната страница на интернет страницата на Банката и на интернет страница на Македонската берза на хартии од вредност.

Право на учество во работата на седниците на Собранието, имаат акционерите запишани во книгата на акции.

Член 49

Јавниот повик, односно поканата за свикување на Собранието ги содржи следниве податоци:

- 1) име и седиштето на Банката;
- 2) местото и датумот и часот на одржување;
- 3) други процедурални формалности пропишани со овој Статут што се од значење за присуството на Собранието и за начинот на гласање;

- 4) дневниот ред според кој ќе работи Собранието;
- 5) начинот на кој што се достапни материјалите што се подготвени на Собранието кое што е свикано;
- 6) опис на постапките според кои акционерите учествуваат и гласаат на Собранието;
- 7) адресата на интернет страницата на Банката на која ќе бидат достапни информациите за содржината на јавниот повик, односно поканата за свикување на седница на Собранието, вкупниот број на акции и вкупниот број на гласачки права кои произлегуваат од акциите со право на глас на денот на објавата на јавниот повик, документи и материјали кои ќе се разгледуваат на седницата на Собранието, предложените одлуки за донесување, или каде што такви нема предложено, мислења на овластен орган или тело на Банката по секоја точка од предложениот дневен ред на седницата на собранието на Банката, предложените одлуки од акционерите кои по приемот потребно е да се објават, обрасците за гласање преку полномошник и обрасците за гласање со кореспонденција подготвени за преземање електронски од страна на акционерите.

Рокот кој што тече од денот на објавувањето на јавниот повик, односно поканата до денот на одржувањето на Собранието не може да биде пократок од 30 дена до денот на одржувањето на Собранието.

Член 50

Материјалите мораат да бидат достапни до акционерите од денот на објавување на јавниот повик, односно од испраќањето на поканата.

Ако на дневниот ред се ставени измени и дополнувања на одредбите на овој Статут, во поканата за свикување на Собранието мора да се наведат кои одредби се менуваат, како и кратко образложение на тие промени.

Свикувањето на Собранието на Банката може да се отповика-одложи најкасно пет работни дена пред одржувањето на Собранието на начин на кој Собранието било и свикано.

Член 51

Секој акционер кој има намера да учествува на свиканото Собрание е должен да го пријави своето учество најдоцна пред почетокот на седницата на закажаното Собрание. Списокот на пријавените акционери го подготвува Управниот одбор, односно лицето овластено за свикување на Собрание.

Пред почетокот на седницата на Собранието, на акционерите на увид им се достапни:

- списокот на пријавени и присутни акционери, лично или преку полномошник,
- список на акционери кои гласале со електронски средства,
- список на акционери, кои гласале со кореспонденција.

Списоците означени во претходниот став, пред почетокот на одржување на Собранието, Управниот одбор односно лицето овластено за свикување на Собранието ги споредуваат со состојбата во акционерската книга добиена од Централниот депозитар за хартии од вредност 48 часа пред одржувањето на седницата на Собранието.

Пред почетокот на одржување на Собранието, списокот на пријавени и присутни акционери на овој член го потпишува секој присутен акционер, односно полномошник на акционер, со што го верификува своето присуство на Собранието. Потпишаниот список со свој потпис го заверуваат претседавачот на Собранието и записничарот. По заверката на записникот, претседавачот на Собранието го констатира кворумот за работа.

Заверниот список од претходниот став на овој член, им се дава на увид на сите учесници на Собранието пред првото гласање. Секој верификуван учесник на Собранието може да бара копија од потпишаниот список на свој трошок, кој трошок не може да биде поголем од вистинскиот направен трошок.

Член 52

Акционерите на Банката можат да овластат полномошник на седница на Собрание со давање полномошно во писмена форма без обврска да го заверат полномошното кај нотар. Акционерите треба веднаш да ја известат Банката за секое полномошно дадено во писмена форма. Акционерот кој нема да ја извести Банката за даденото полномошно ќе се смета дека не го дал полномошното.

Банката изготвува полномошно во писмена форма на посебен образец кој е достапен за преземање од интернет страницата на Банката, така што акционерите ќе можат да го преземат електронски за да го отпечатат, пополнат и потпишат. Во случај акционерот од било која причина технички не може да го преземе образецот за давање полномошно од интернет страницата на Банката, истиот може да користи и други видови обрасци за давање полномошно во писмена форма.

Банката ќе го уважи полномошното дадено во писмена форма ако е писмено известена од акционерот - давател на полномошното. Банката може да бара утврдување на личниот идентитет на акционерот како услов за уважување на полномошното, односно за верификација на инструкциите за гласање ако такви му се дадени на полномошникот. Полномошното ќе се прифати за полноважно и без нотарска заверка или потврда од домашен или странски надлежен орган.

Полномошното има важност две години од денот на неговото издавање, освен ако не биде порано отповикано.

Одредбите на овој член соодветно се применуваат и на откажување на полномошното по писмен пат.

Член 53

Акционерите на Банката можат да овластат полномошници и/или на истите да им дадат инструкции за гласање на електронски начин.

Банката ќе овозможи користење на електронски систем преку кој акционерите ќе можат да се регистрираат, да овластуваат свои полномошници и/или на истите да им дадат инструкции за гласање на електронски начин.

Одредбите на овој член соодветно се применуваат и на откажување на полномошното по електронски пат.

Член 54

Собранието на Банката има кворум за работа ако на седницата учествуваат и се претставени најмалку мнозинство на верификувани учесници на Собранието од вкупниот број на акции со право на глас - најмалку $\frac{1}{2}$ плус една акција од сите акции со право на глас, при што се смета дека во работата на Собранието учествуваат и се претставени акционерите кои се присутни на седницата (лично или преку полномошник), како и акционерите кои гласале со електронски средства и/или со кореспонденција.

Освен во случаите одредени со закон и овој Статут, Собранието на Банката одлучува со мнозинството од акциите со право на глас кои учествуваат во работата, односно се претставени на Собранието.

Собранието на Банката одлучува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под $\frac{2}{3}$ од акциите со право на глас кои учествуваат во работата односно се претставени на Собранието, за зголемување или намалување на акционерскиот капитал, статусни промени на Банката, промена на фирма и седиштето како и други случаи утврдени со закон.

Одлуката за донесување на Статутот или измени и дополнувања на Статутот се усвојува од Собранието на акционерите на Банката со мнозинство гласови од вкупниот број на акции со право на глас.

Член 55

Ако на Собранието не се обезбеди кворум од претходниот член, Собранието не може да почне со работа. За време кое не е подолго од 15 дена од денот за кој е закажано одржувањето на Собранието кое немало кворум за работа, се закажува нов термин за одржување на Собранието (презакажано Собрание) кое што и се одржува во овој рок. Новиот термин на презакажаното Собрание, се објавува на начин на кој што е објавено свикувањето на Собранието кое што немало кворум за работа.

На презакажаното Собрание, учеството повторно не се пријавува.

Член 56

Начинот на гласањето го определува претседавачот на Собранието, доколку Собранието не определи посебен начин на гласање.

Одлуките на Собранието се донесуваат со јавно гласање, доколку за определени точки од дневниот ред не се донесе одлука за тајно гласање.

По барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акции со право на глас, се пристапува кон тајно гласање.

Акционерите можат да гласаат на свикано собрание преку телефон или преку друго електронско средство коешто е дел од јавна комуникациска мрежа и преку којшто може, на сигурен начин да се утврди идентитетот на секој акционер, правото на глас, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу Банката и акционерите и тоа така што гласањето ќе биде достапно на секој акционер и ќе може, со сигурност, да се евидентира извршеното гласање. Акционерот кој гласа преку телефон или преку друго електронско средство се смета за присутен на Собранието, односно го сочинува кворумот за работа и за одлучување на Собранието.

Ако на сигурен начин не може да се утврди идентитетот на секој акционер, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу Банката и акционерот и ако гласањето не биде достапно на секој акционер и не може со сигурност да се евидентира кворумот и извршеното гласање, гласањето е ништовно.

Член 57

Банката ќе им овозможи на акционерите да гласаат на Собранието, покрај учеството во работа со лично присуство или преку полномошник и на еден од следните начини:

- преку електронски средства за гласање пред или за времетраење на Собранието и без потреба од овластување на полномошник кој физички би присуствувал на седницата и
- со кореспонденција пред одржување на седницата на Собранието.

Член 58

Банката воспоставува систем за електронска регистрација и евиденција на акционерите заради нивна идентификација и зачувување на безбедноста на електронската врска, а на својата интернет страница објавува опис на постапката, потребна документација за идентификација на акционерите и место на подигнување на документи за електронска регистрација и евиденција.

Акционерите кои ќе подигнат документација за електронска регистрација и електронско гласање на Собранието можат да гласаат со испраќање на пополнет образец за гласање по електронски пат, достапен на интернет страницата на Банката.

Во повикот за учество на собранието се објавува точниот датум и час на започнување и завршувањето на гласањето по електронски пат, при што истото мора да отпочне најмалку осум дена пред одржување на седницата, а завршува најдоцна 24 часа пред одржување на седницата на Собранието.

Акционерот кој гласал електронски, може лично да присуствува на седницата на Собранието, но доколку сака лично да гласа на самата седница мора писмено да го отповика електронското гласање најдоцна 48 часа пред одржувањето на седницата. Доколку акционерот не достави писмено известување дека го отповикува електронското гласање, во предвид ќе се земе електронското гласање.

Член 59

Акционерите на Банката можат да гласаат со кореспонденција пред денот на одржување на Собранието.

Во овој случај пред да им овозможи на акционерите да гласат со кореспонденција, Банката може да побара тие да го потврдат својот личен идентитет приложувајќи документи за лична идентификација во оригинал или во препис од оригинал по избор на акционерите и без обврска за нотарска заверка или пак потврда од домашен или странски надлежен орган.

Гласањето со кореспонденција може да биде со испраќање на пополнет образец кој во оригинал мора да биде примен во Банката најдоцна еден работен ден пред денот на одржување на седницата на Собранието.

Банката на својата интернет страница ги објавува обрасците за гласање со кореспонденција, опис на постапката, потребната документација за идентификација и датумот до кој мора да биде примен образецот за гласање со кореспонденција.

Акционерот кој гласал со кореспонденција може лично да присуствува на седницата на Собранието, а доколку сака да гласа на самата седница мора писмено да го отповика гласањето со кореспонденција најдоцна 48 часа пред одржувањето на седницата. Во случај акционерот да не достави писмено известување за отповикување на гласањето со кореспонденција, во предвид ќе се земе првичното гласање со кореспонденција.

Член 60

Физичкото или правното лице кој е акционер во Банката може да презема дејства за време на вршењето на неговата дејност за сметка на друго физичко или правно лице (клиент). Лицето кое презема дејства во име на еден или повеќе клиенти, мора да и го обелодени на Банката идентитетот на секој свој клиент и број на акциите чие право на глас го остварува за сметка на

секој клиент, како и содржината на овластувањето и инструкциите за гласање ако такви инструкции примил од клиентот.

Лицето од претходниот став на овој член може да гласа поинаку за едни акции со право на глас од други акции со право на глас за сметка на ист клиент.

Член 61

Собранието може да одлучува само за прашања кои што се уредно ставени на дневен ред.

Собранието може да расправа без право на одлучување и за прашања кои што не се уредно ставени на дневен ред.

Секој акционер има право во кое било време да поднесува иницијатива за вклучување точки во дневниот ред на Собранието кое што ќе биде свикано.

Акционерите кои поединечно или заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акции со право на глас, имаат право писмено или електронски да предложат:

- дополнување на дневниот ред со барање за вклучување на нови точки ако истовремено приложат образложение за предложената точка за дополнување на дневниот ред или ако предложат одлука по предложената точка;
- усвојување одлуки по секоја од точките кои се вклучени или ќе бидат вклучени во дневниот ред на седницата.

Барањето од претходниот став за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на Собранието коешто е свикано и/или предлагањето на одлуки за усвојување, се испраќа до Управниот одбор на Банката, односно до свикувачот на Собранието во рок од осум дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за одржување на седница на Собранието на друштвото.

Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на Собранието кое е свикано не може да се одбие, освен во случаите определени со закон.

Во случај ако остварувањето на правото на акционерите од ставот 4 на овој член повлекува измена на дневниот ред на седницата на Собранието кој веќе им е доставен односно објавен на акционерите, Банката го става на располагање ревидираниот дневен ред на истиот начин како и претходниот дневен ред пред датумот на одржување на седница на Собранието. Ревидираниот дневен ред е уредно ставен на располагање ако акционерите можат навремено да овластат полномошници или да гласаат со кореспонденција.

Член 62

Секој акционер има право да поставува прашања по секоја од точките од дневниот ред на седницата на Собранието, а Банката е должна да одговори преку свој овластен орган или застапник. Поставувањето на прашања од акционерите и обврската на Банката да одговори може да биде претходно условена од потребата да се потврди личниот идентитет на акционерите кои поставиле прашања, одржувањето на ред во заседавањето и работата на Собранието или преземање активности за зачувувањето на доверливоста на работењето, принципите на банкарска и деловна тајна, како и деловните интереси на Банката. Банката може да даде збирен одговор на прашањата со иста содржина. Прашањата и одговорите се објавуваат на интернет страницата на Банката во формат на прашања и одговор.

Член 63

Ако дојде до прекин на седница на Собрание што започнало со работа, присутните акционери на седницата на Собранието можат да одлучат Собранието да продолжи со работа во време и место кое што се определува со мнозинство гласови од кворумот за работа на Собранието.

Одложувањето не може да биде подолго од осум дена од денот на прекилот.

Ако дојде до прекин на седницата на Собранието што започнало со работа, а истото не донело одлука за продолжување со работа, во согласност со претходниот став на овој член, претседавачот на Собранието го определува времето и местото на продолжувањето на прекинатата седница на Собранието, а натамошната постапка продолжува согласно Законот.

Член 64

За работа на Собранието се води записник кој содржи податоци утврдени со закон.

Доколку Собранието одлучува за измена на податок што во согласност со закон се запишува во трговскиот регистар, записникот го води нотар.

За записничар и заверувачи на записник, не може да биде избран член на Управен одбор, Надзорен одбор и претседавачот на Собранието.

Записникот се подготвува најдоцна во рок од осум дена од денот на одржување на Собранието, а го потпишуваат записничарот и претседавачот на Собранието, а го заверуваат заверувачи.

Кога записникот го води нотар, записникот се подготвува најдоцна во рок од три дена од денот на одржувањето на Собранието и го потпишуваат нотарот и претседавачот на Собранието.

Член 65

Банката за секоја одлука за која се гласало на седницата на Собранието на Банката утврдува: вкупен број на акции за кои биле дадени важечки гласови, вкупен број на важечки гласови и делот од основната главнина кој го преставуваат тие и бројот на гласови дадени „за”, „против” и „воздржан” за секоја одлука што е предмет на гласање на Собранието.

По исклучок, ако ниту еден акционер не стави забелешка на гласањето, односно не побара целосен отчет за резултатите од гласањето, Банката може да ги утврди резултатите од гласањето само до степен потребен за да се прикаже дека потребното мнозинство за секоја одлука е постигнато.

Во рок од 15 дена од денот на одржаната седница на Собранието, Банката на својата интернет страница ги објавува резултатите од гласањето согласно ставот 1 од овој член.

Член 66

Со Деловникот за работа на Собранието на Банката, поблиску се регулира начинот на работењето и гласањето во Собранието како и други прашања од значење за работа на Собранието.

Надзорен одбор

Член 67

Надзорниот одбор на Банката го сочинуваат седум члена, од кои два се независни членови.

Член на Надзорен одбор може да биде лице кое ги исполнува условите од член 117 од Статутот кои се однесуваат на лицата со посебни права и одговорности во Банка и да не е лице вработено во Банката.

Членовите на Надзорниот одбор треба да имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности, да избегнуваат судир на интересите и да посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите утврдени со закон.

Членовите на Надзорниот одбор треба заедно да имаат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена.

Мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае четири години.

Исто лице не може да биде именувано за независен член на Надзорниот одбор во Банката подолго од три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат претседател и заменик претседател.

Надзорниот одбор се состанува најмалку еднаш квартално.

Член 68

Пред да се пристапи кон именување на член на Надзорен одбор, за кандидатот во писмена форма се објавуваат податоците за возраста, полот, образованието и другите професионални квалификации, работното искуство и како го стекнал, во кои друштва е или бил член на орган на управување и другите поважни функции што ги вршел, бројот на акциите што ги поседува во Банката или во други друштва, како и заемите и другите обврски што ги има спрема Банката.

Податоците од став (1) од овој член им се доставуваат на акционерите најдоцна седум дена пред Собранието да пристапи кон избор. Податоците се достапни на секој акционер.

Пријавата за упис во трговскиот регистар на Надзорниот одбор, односно на негов член, ја поднесува лицето определено со Одлуката на Собранието.

Член 69

Надзорниот одбор е должен:

1. да ја усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и да го следи нивното спроведување;
2. да е активно вклучен во надзорот над работењето на Банката, да е во тек со значајните промени во нејзиното работење и во нејзинотооокружување и да дејствува навремено за заштита на долгорочните цели на Банката;
3. да ги усвојува и да ја следи примената на другите политики и интерни акти коишто се во негова надлежност;
4. заедно со Управниот одбор, да воспостави и промовира корпоративна култура и вредности во Банката, имајќи ги во предвид дефинираните стандарди и етички норми;
5. да врши самооценување и оценка на членовите на Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор, согласно важечката Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор;
6. да ги дефинира правата и одговорностите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и на Управниот одбор, како и да ја дефинира соработката со Управниот одбор на Банката;
7. заедно со Управниот одбор, да го утврди прифатливото ниво на ризик, имајќи ги предвид пазарната конкуренција, регулаторните барање, долгорочните цели на Банката, изложеноста нризиците и капацитетот за преземање ризици, што подразбира и усогласеност на прифатливото ниво на ризик со деловната политика, финансискиот план, процесот на утврдување на интерниот капитал, процесот на утврдување на интерната ликвидност и системот за наградување;

8. да го воспостави и следи спроведувањето на системот за управување со ризиците, вклучувајќи го и работењето на Одборот за управување со ризиците, имајќи ги предвид барањата на регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија за управување со ризиците;
9. да ја воспостави и да го следи спроведувањето на внатрешната ревизија и да го следи работењето на Одборот за ревизија;
10. да го следи финансиското работење на Банката и начинот на кој се извршува финансиското известување;
11. да го следи системот на наградување во Банката и да врши оценка дали е тој во согласност со политиката за наградување, културата на ризик и капацитетот за преземање ризици на Банката;
12. да го следи спроведувањето на интерните акти на Банката за заштитено пријавување;
13. да ги разгледува трансакциите со поврзаните лица со Банката.

Надзорниот одбор врши надзор на работењето на членовите на Управниот одбор и го следи работењето на лицата надлежни за функциите на контрола, ги одобрува политиките за вршење на финансиски активности и го надгледува нивното спроведување. Во случаите кога овие лица не се придржуваат кон корпоративната култура и вредности, прифатливото ниво на ризик и културата за ризик, Надзорниот одбор е должен да преземе соодветни мерки, вклучувајќи и нивно разрешување или барање за нивно разрешување.

Надзорниот одбор на Банката треба да биде информиран за разрешувањето на лицето надлежно за управување со ризиците и за лицето надлежно за контрола на усогласеноста со прописите и за причините поради кои е разрешено тоа лице.

Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка на Република Северна Македонија.

Надзорниот одбор ги врши и следниве работи:

- 1) го усвојува развојниот план на Банката;
- 2) именува и разрешува членови на Управниот одбор на Банката;
- 3) именува и разрешува членови на Одборот за управување со ризици;
- 4) именува и разрешува членови на Одборот за ревизија;
- 5) именува и разрешува членови на Одборот за надгледување на информативната технологија;
- 6) го усвојува финансискиот план на Банката;
- 7) го разгледува извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола;
- 8) го одобрува воспоставувањето и организацијата на системот на внатрешна контрола;
- 9) организира Сектор за внатрешна ревизија;
- 10) го одобрува годишниот план на Секторот за внатрешна ревизија;

- 11) ја усвојува Политиката за сигурност на информативниот систем, врши оценка на нејзината адекватност и на годишно ниво го следи нејзиното спроведување, од аспект на настанатите промени во организациската структура и промените во информативниот систем на Банката и ја следи ефикасноста на процесот за управување со информативниот систем преку анализа на резултатите од тестирањето на воспоставените сигурносни контроли во информативниот систем;
- 12) ги усвојува политиките за управување со ризици на Банката вклучувајќи ја и политиката со која се определува начинот на управување со ризикот од неусогласеност и спроведување на контрола на усогласеноста на работењето на банката со прописите и политиката за користење на услуги од надворешни лица;
- 13) усвојува политика за избегнување судир на интересите со која се идентификуваат можните судири на интереси и мерките и активностите за нивно спречување;
- 14) усвојува политика за наградување, во согласност со деловната политика, развојниот план, финансискиот план и политиката за избегнување судир на интересите на Банката;
- 15) донесува и спроведува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор;
- 16) ги одобрува плановите и програмите за работа и општите акти на Банката, освен актите што ги донесува Собранието на Банката;
- 17) ги разгледува извештаите за работењето на Управниот одбор на Банката;
- 18) ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици;
- 19) ги разгледува извештаите на Одборот за ревизија;
- 20) ги разгледува извештаите на Секторот за внатрешна ревизија;
- 21) ги разгледува извештаите на лицето/службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
- 22) ја одобрува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
- 23) одобрува изложеност спрема лице од над 20% од сопствените средства на Банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија;
- 24) одобрува трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000,00 денари;
- 25) го одобрува стекнувањето на капитални делови и купувањето на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на Банката, освен купување на хартии од вредност издадени од Народната банка на Република Северна Македонија;
- 26) го одобрува предлогот на Одборот за ревизија за назначување на друштво за ревизија, или предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
- 27) ја усвојува политиката за вршење на внатрешна ревизија;
- 28) ги разгледува извештаите на супервизијата, други извештаи доставени од Народната банка на Република Северна Македонија, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно презема мерки и активности

- за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на Банката;
- 29) ги разгледува записниците од непосредната теренска контрола, непосредната теренска инспекциска контрола и контролата на усогласеноста на работењето со прописите на Народната банка на Република Северна Македонија, до Народната банка на Република Северна Македонија ги доставува записниците од седниците на Надзорниот одбор на кои се разгледуваат записниците од контролата и ги верификува приговорите на Банката на записниците од Народната банка на Република Северна Македонија;
 - 30) го одобрува годишниот извештај за работењето на Банката и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на Банката;
 - 31) го разгледува извештајот на друштвото за ревизија и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на акционери;
 - 32) одлучува за дефинитивен отпис на побарувања по предлог елаборат на стручните служби на Банката;
 - 33) го усвојува извештајот за попис на средствата и изворите;
 - 34) одлучува за купување и отуѓување на недвижности поголеми од 5% од сопствените средства на Банката;
 - 35) одлучува за членство на Банката во организации и институции во земјата и странство;
 - 36) одлучува за учество на Банката во формирање на банкарски конзорциум;
 - 37) го усвојува Кодексот за корпоративно управување со кој се уредуваат правилата за управување и за надзор на Банката;
 - 38) го усвојува етичкиот кодекс на Банката;
 - 39) донесува други акти согласно законската и подзаконската регулатива, кои се во негова надлежност;
 - 40) одлучува за кредитна изложеност спрема поединечно лице и со него поврзаните лица во рамките на лимитите утврдени со актите на Банката;
 - 41) одлучува за стекнување и располагање со имот врз основа на ненаплатени побарувања на Банката согласно актите на Банката;
 - 42) ги разгледува извештаите за видот и износот на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања, преземените активности за нивна продажба и статусот на реализирање на плановите за продажба и/или промените во плановите за продажба, како и износот на продадените преземени средства;
 - 43) го свикува Собранието на Банката помеѓу две годишни собранија, по сопствена иницијатива или по барање на акционери;
 - 44) одлучува за формирање и укинување на организациони делови на Банката во земјата и во странство и за нивните овластувања;
 - 45) формира одбори и комисии за извршување определени задачи и го одредува нивниот делокруг и начин на работа;
 - 46) донесува деловник за својата работа како и го донесува деловникот за работа на Управниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Одборот за надгледување на информативната технологија и АЛКО одборот;
 - 47) одлучува во втор степен по приговори-барања за заштита на правата на вработените;

- 48) го одобрува актот на Управниот одбор со кој се уредува застапувањето и потпишувањето на актите на Банката;
- 49) го разгледува извештајот за трансакции со поврзани лица со Банката, како и за вкупниот износ на одобрени кредити и на други облици на изложеност на/кон други вработени во Банката;
- 50) ја усвојува Политиката за непречена комуникација и можност за известување од страна на вработените во Банката во случај на корупција;
- 51) ја одобрува стратегијата за преземање и управување со ризици и го следи нејзиното спроведување;
- 52) ја оценува адекватноста на донесената стратегија и политиките за управување со ризици најмалку еднаш годишно;
- 53) ги разгледува извештаите за профилот на ризичност на Банката;
- 54) ги одобрува лимитите на изложеност на одделни видови ризици;
- 55) одобрува воведување нови производи кои имаат значајно влијание врз профилот на ризичност на Банката;
- 56) ја одобрува Политиката за објавување на извештаи и податоци од страна на Банката, и
- 57) врши и други работи предвидени со законот, Статутот на Банката како и работи што не се во надлежност на Собранието.

Надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува Собранието на Банката.

Надзорниот одбор е должен да изврши оценка на соодветноста на кандидатот за член, односно на членот на Надзорниот одбор, којашто вклучува поединечна оценка на соодветноста на кандидатот за член, односно на членот на Надзорниот одбор и оценка на соодветноста на членот на Надзорниот одбор заедно со останатите членови на Надзорниот одбор на Банката.

Оцената за соодветноста се врши:

1. пред секое именување нов член на Надзорниот одбор;
2. пред повторно именување постоен член на Надзорниот одбор;
3. еднаш годишно, согласно со закон.

По исклучок на точките 1 и 2 од претходниот став, оцената за соодветноста може да се изврши и по именувањето на членот на Надзорниот одбор од Собранието на Банката, но најдоцна во рок од еден месец по неговото именување, но пред добивање на согласноста од гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Надзорниот одбор на Банката не може да именува член на Управниот одбор на Банката без претходна согласност од Гувернерот, освен во случаите од членот 92 став (5) на Законот за банките.

Член 70

Членовите на Надзорниот одбор имаат исти права и обврски. Работите ги вршат заедно, според овластувањата определени со закон и овој Статут.

На членовите на Надзорниот одбор им припаѓа право на надомест за учество и работа на седниците во висина која е одредена со Одлука на Собранието на акционери на Банката.

Член 71

Надзорниот одбор може да работи ако на состанокот се присутни најмалку четири члена од кои еден треба да биде независен.

Надзорниот одбор ги донесува одлуките со мнозинство гласови од вкупниот број на членови на Надзорниот одбор од кој најмалку еден е независен член.

Гласот на претседателот односно во негово отсуство на заменик претседателот на Надзорниот одбор, е одлучувачки во случај на поделба на гласовите.

Одлуките на Надзорниот одбор влегуваат во сила од денот на нивното донесување, освен ако во одлуката не е поинаку определено.

Одлуките на Надзорниот одбор ги потпишува претседателот, односно во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор.

Член 72

Надзорниот одбор одржува состанок кога тоа го налага извршувањето на работите во рамките на неговите надлежности.

Седниците на Надзорниот одбор ги закажува и со нив раководи претседателот на Надзорниот одбор, а во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор. Седниците се закажуваат по писмен пат или по е-маил со претходно доставена покана потпишана од претседателот на Надзорниот одбор, а во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор, доставување на предлог на дневен ред и материјали, најдоцна седум работни дена пред одржувањето на седницата. Како доказ дека предлогот на дневниот ред и материјалите се примени од членовите на Надзорниот одбор се смета личната достава со потпис од примачот или препорачана пратка, писмо со повратен рецепис или повратна е-маил порака со потврда за примени дневен ред и материјали.

По исклучок, за одделни итни случаи, седница на Надзорен одбор може да се закаже и во пократок рок од рокот предвиден во став 2 од овој член, со претходно доставена покана, потпишана од претседателот на Надзорниот одбор, а во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор, а материјалите по дневниот ред можат да се достават на денот на одржување на седницата.

Секој член на Надзорниот одбор, со барање поднесено во писмена форма, може со наведување на причините и целта да бара од претседателот, односно во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор да свика состанок на Надзорниот одбор.

Ако членот кој барал свикување на состанок добие поддршка од најмалку една третина од членовите на Надзорниот одбор за свикување состанок, претседателот односно во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор мора да свика состанок во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

Свикувањето на состанок од став 5 на овој член се врши со известување до сите членови на Надзорниот одбор, што е вообичаено за свикување на состаноците на Надзорниот одбор, во кое што се наведуваат причините, времето и местото на одржување на состанокот.

Член 73

Мандатот на членовите на Надзорниот одбор може да престане пред истекот на мандатот во следните случаи:

- ако се исполнети условите кои оневозможуваат назначување на член на Надзорниот одбор;
- ако Гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија ја повлече согласноста за именување член на Надзорен одбор;
- по сопствено-лично писмено барање-оставка;
- во други случаи утврдени со законот.

На членовите на Надзорниот одбор може предвременно да им престане мандатот со разрешување поради работење спротивно на Закон, Статут и добрите деловни обичаи.

Во случајот на предвременно престанување на функцијата на членовите на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се вршат избори за испразнетите места за остатокот односно полниот мандат.

Член 74

Членовите на Надзорниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг. Учество на ваквите состаноци се смета за присуство и лично присуство на лицата кои се вклучени на овој начин. Вака организираните седници задолжително мора тонски да се снимаат на соодветен медиум.

Учество на состанокот организирани со телеконференциска врска се потврдува најпрвин гласовно од секој член поединечно со изговарање на неговото име и презиме за што се води тонски запис а потоа се запишува во записникот на Надзорниот одбор, кој го потпишуваат сите членови што учествуваат на состанокот, организиран на начин од став 1 од овој член.

Член 75

Членовите на Надзорниот одбор може да одлучуваат и без одржување на седница ако сите членови на Надзорниот одбор дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по телефакс или по електронски пат.

За одлуките кои би се донеле без одржување на седница, претходна согласност дава претседателот на Надзорниот одбор на Банката.

За сите одлуки донесени на начин од ставот 1 на овој член, претседателот или во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор подготвува записник во кој што се евидентираат одлуките. Записникот се усвојува на првата наредна седница на Надзорниот одбор.

Записникот го потпишуваат сите членови на Надзорниот одбор најдоцна во рок од 30 дена по давањето на согласност за одлуката.

Одлуките донесени на начин од ставот 1 од овој член влегуваат во сила со денот на давањето на согласноста од став 1 на овој член од страна на сите членови на Надзорниот одбор, освен ако во одлуката не е утврден друг момент на влегување во сила. Давањето на согласноста може да биде извршено со своерачен потпис, или со потпис испратен во факс или по електронски пат на предлогот на одлуката.

Член 76

За работата на секој состанок на Надзорниот одбор, без разлика на тоа како е одржан состанокот, се подготвува записник.

Записникот треба да содржи податоци за начинот на којшто работел Надзорниот одбор (на состанок или на друг начин), времето и местото на одржувањето на состанокот, лицата кои присуствувале и дневниот ред на состанокот, прашањата кои биле предмет на гласање и резултатите од секое гласање вклучувајќи ги и имињата на членовите кои гласале „за“ или „против“ за одлуките усвоени на состанокот. Во записникот може, по барање на членот кој гласал „за“ или „против“ да се внесе и причината зошто така гласал. Ако некој член има судир на интерес, членот има обврска тоа да го најави на почетокот на состанокот и тоа да се евидентира на записникот. Членот кој има судир на интерес ќе постапи согласно одредбите од член 105 од Статутот на Банката.

Записникот го потпишуваат сите членови на Надзорниот одбор кои биле присутни на состанокот. Записникот го потпишува и претседателот на Надзорниот одбор, а во негово отсуство заменик претседателот на Надзорниот одбор. Записникот се усвојува на првата наредна седница на Надзорниот одбор.

Член 77

Членот на Надзорниот одбор е должен овластувањата што му се дадени со закон и овој Статут да ги врши во интерес на Банката и во интерес на сите акционери со внимание на

уреден и совесен трговец, и не може да ги пренесе своите овластувања на друг член на Надзорниот одбор.

Членовите на Надзорниот одбор се должни како деловна тајна да ги чуваат сите известувања и податоци што на било кој начин се однесуваат на работењето на Банката, а кои ги добиле како доверливи.

Обврската од став (2) на овој член трае и по престанувањето на мандатот во Надзорниот одбор.

Во текот на извршувањето на своите должности, членот на Надзорниот одбор може да се потпира на информации, на мислења или на извештаи подготвени од независни правни советници, независни овластени сметководители, овластени ревизори и други лица, за кои се верува дека се доверливи и компетентни за работите што ги вршат, при што не се смета дека со тоа е ослободен од својата обврска да постапува со внимание на уреден и совесен трговец.

Член 78

Поблиски одредби за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и сл. се регулираат со Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Одбор за управување со ризици

Член 79

Одборот за управување со ризици се состои од 7 (седум) члена, од редот на лицата со посебни права и одговорности вработени во Банката, именувани од Надзорниот одбор на Банката. Членови на Одборот за управување со ризици се:

- Член од Управен одбор во чија надлежност е управувањето со ризици кој е претседател на одборот, Член од Управен одбор во чија надлежност е процесингот на Банката, кој е заменик претседател на одборот, одговорното лице на Секторот за управување со ризици, одговорното лице на Сектор за поддршка и финансии, одговорното лице на Сектор за организација и ИТ, одговорно лице на Сектор за правни работи и управување со кабинет на УО и одговорното лице на Секторот за процесирање.

Членовите на Одборот за управување со ризици, покрај утврдените услови од Законот за банките, кои важат за лицата со посебни права и одговорности, задолжително треба да имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, да имаат познавање за работењето на Банката, нејзините производи и услуги и да имаат познавање за ризиците на кои е изложена Банката.

Одборот за управување со ризици се состанува најмалку еднаш неделно.

Одборот за управување со ризици може да одржува седница, односно полноважно да работи и одлучува ако се присутни повеќе од половината од вкупниот број на членови.

Одборот за управување со ризици донесува одлуки ако за нив гласале повеќе од половината од вкупниот број на членовите.

Одборот за управување со ризици ги врши и следниве работи:

- 1) перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- 2) воспоставува политики за управување со ризици и ја следи нивната примена;
- 3) ги следи прописите на Народната банка на Република Северна Македонија кои се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- 4) врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- 5) утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката;
- 6) ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката кои вршат оценка на ризиците и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- 7) ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици;
- 8) ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- 9) ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- 10) оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- 11) квартално го известува надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;
- 12) одобрува изложеност спрема лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката;
- 13) донесува други акти и врши други работи согласно законската и подзаконската регулатива, кои се во негова надлежност.

Членовите на Одборот за управување со ризици можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг. Учеството на ваквите состаноци се смета за присуство и лично присуство на лицата кои се вклучени на овој начин.

Одборот за управување со ризици може да одлучува и без одржување на седница ако сите членови на одборот дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по телефакс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот за управување со ризици се изготвува записник.

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја доставува до Надзорниот одбор.

Член 80

Членовите на Одборот за управување со ризици се именуваат за период од четири години.

Член 81

За работата на секој состанок на Одборот за управување со ризици се подготвува записник.

Записникот треба да содржи податоци за начинот на којшто работел Одборот за управување со ризици, времето и местото на одржувањето на состанокот, лицата кои присуствувале и дневниот ред на состанокот, прашањата кои биле предмет на разгледување.

Записникот го потпишуваат сите членови на Одборот за управување со ризици кои биле присутни на состанокот, а истиот се усвојува на првата наредна седница на одборот.

Поблиски одредби за свикување на седниците на Одборот за управување со ризици, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Одборот за управување со ризици.

Одбор за ревизија

Член 82

Одборот за ревизија се состои од пет члена, од кои три члена се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор, а другите два члена се независни.

Најмалку еден член на Одборот за ревизија треба да биде овластен ревизор.

Вработен во друштвото за ревизија кое од страна на Собранието на Банката е избрано да ги проверува да ги оценува годишните финансиски извештаи и трговските книги, не смее да биде член на Одборот за ревизија.

Членовите на Одборот за ревизија од своите редови избираат претседател и заменик претседател кои се одговорни за организација на работата на Одборот за ревизија.

Членови на Одборот за ревизија, покрај утврдените услови со Законот за банките за лицата со посебни права и овластувања, треба да имаат познавање и за:

- 1) работењето на Банката, нејзините производи и услуги;
- 2) ризиците на кои е изложена Банката;
- 3) системите за внатрешна контрола и политиките за управување со ризици на Банката и
- 4) сметководството и ревизијата.

Одборот за ревизија се состанува најмалку еднаш во три месеци, како и на барање на Надзорниот одбор.

Одборот за ревизија може да одржува седница односно полноважно да работи и одлучува ако се присутни повеќе од половината од вкупниот број на членови.

Одборот за ревизија донесува одлуки со мнозинство гласови од членовите на одборот.

Членовите на Одборот за ревизија можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг.

Одборот за ревизија може да одлучува и без одржување на седница, ако сите членови на одборот дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по телефакс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот за ревизија се изготвува записник.

Поблиски одредби за свикување на седниците на Одборот за ревизија, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Одборот за ревизија.

Одборот за ревизија го врши следниве работи:

- 1) ги разгледува финансиските извештаи на Банката и се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди;
- 2) ги разгледува и оценува системите за внатрешна контрола;
- 3) ја следи работата и ја оценува ефикасноста на Секторот за внатрешна ревизија;
- 4) го следи процесот на ревизија на Банката и ја оценува работата на друштвото за ревизија;
- 5) ги донесува сметководствените политики на Банката;
- 6) ја следи усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи;

- 7) одржува состаноци со Управниот одбор, Секторот за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;
- 8) ги разгледува извештаите на одборот за управување со ризици;
- 9) предлага назначување на друштвото за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија;
- 10) најмалку еднаш во три месеци го известува Надзорниот одбор на Банката за својата работа;
- 11) врши други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и другите општи акти на Банката.

Одборот за ревизија најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно.

Одборот за ревизија поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор во кој е содржана оцената за сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно.

Член 83

Надзорниот одбор ги именува членовите на Одборот за ревизија за период од две години.

Член 84

За работата на секој состанок на Одборот за ревизија се подготвува записник.

Записникот треба да содржи податоци за начинот на којшто работел Одборот за ревизија, времето и местото на одржувањето на состанокот, лицата кои присуствувале и дневниот ред на состанокот, прашањата кои биле предмет на разгледување.

Записникот кој го потпишуваат сите присутни членови се усвојува на првата наредна седница.

Управен одбор

Член 85

Управниот одбор на Банката се состои од три члена, кои се подеднакво одговорни за работењето на Банката и за обврските што ги презема Банката.

Со Одлука за именување на Управниот одбор на Банката, се определува претседател на Управниот одбор на Банката и двајца членови на Управниот одбор на Банката.

Со одлука на Надзорниот одбор се врши поделба на надлежностите меѓу членовите на Управниот одбор на Банката по одделни сегменти од работењето на Банката и тоа:

- Претседателот на Управниот одбор е надлежен за работењето со правните работи, кабинетот на Управниот одбор, работењето со правни лица, работење со физички лица и микро клиенти, мрежата на експозитури - региони и организација и ИТ;
- Еден од членовите на Управниот одбор е надлежен за управувањето со ризици, поддршка и финансии, усогласеност со прописи, човечки ресурси спречување на перење пари и финансирање на тероризам и ОСИС лицето;
- Другиот член на Управниот одбор е надлежен за процесингот на Банката, управување со имот и безбедност и маркетинг и комуникација.

Член на Управен одбор на Банката, задолжително треба да има високо образование и познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиие и да има соодветно искуство кое обезбедува сигурно и стабилно управување со Банката. Воедно, членот на Управниот одбор мора да има шест години успешно работно искуство од областа на финансиие или банкарство или три години работно искуство како лице со посебни права и одговорности во банка со активности соодветни на Банката.

Членовите на Управниот одбор треба поединечно и заедно да ги исполнуваат критериумите за член на Управен одбор на банка, да поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена, во согласност со правилата за добро корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народна банка на Република Северна Македонија донесени согласно меѓународните стандарди.

Членовите на Управниот одбор мора да се во постојан работен однос во Банката и барем еден од нив мора да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо и да има постојано живеалиште во Република Северна Македонија.

Член на Управниот одбор не може да биде лице кое не е во согласност со предусловите и/или ограничувањата за лица со посебни права и одговорности дефинирани со Законот за банки.

Оцената на соодветноста на кандидатот за член, односно на членот на Управниот одбор ја врши Надзорниот одбор на Банката, согласно важечката Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешувањет на ченовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор.

Оцената на соодветноста се врши најмалку:

1. пред секое именување нов член на Управниот одбор;
2. пред повторно именување постоен член на Управниот одбор;
3. во случај на значајни промени во деловниот модел на Банката.

Поблиски одредби за свикување на седниците Управниот одбор, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Управниот одбор.

Доколку бројот на членовите на Управниот одбор се намали под три, Надзорниот одбор во рок од 6 месеци ќе именува нов член на Управниот одбор.

Доколку бројот на членовите на Управниот одбор на Банката се намали под минималниот број определен со закон, Надзорниот одбор од своите редови именува вршител или вршители на должноста член на управен одбор. Вршителите на должност член на Управен одбор се предмет на упис во трговскиот регистар.

Членот на Надзорниот одбор кој е именуван за вршител на должност член на Управниот одбор во периодот на извршување на оваа должност не може да учествува во донесувањето на одлуките што се во надлежност на Надзорниот одбор.

Член 86

Управниот одбор на Банката ги врши следниве работи:

- 1) управува со Банката;
- 2) ја застапува Банката;
- 3) ги извршува одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор на Банката, односно се грижи за нивно спроведување;
- 4) покренува иницијативи и дава предлози за унапредување на работењето на Банката;
- 5) ги именува и разрешува лицата со посебни права и одговорности, со исклучок на директорот на Секторот за внатрешна ревизија, во согласност со одредбите од Законот за банките и Статутот на Банката;
- 6) именува лице односно организира Служба за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
- 7) изготвува деловна политика и развоен план на Банката;
- 8) изготвува финансиски план на Банката;
- 9) изготвува Политика за сигурност на информативниот систем на Банката;
- 10) одлучува за економски, технолошки и организационен вишок на работници;
- 11) одлучува за купување, продажба и закуп на основни средства на Банката и одобрува средства за други работи најмногу до 5% од капиталот на Банката (почетен и резерви);
- 12) формира пописни комисии за средства и изворите на средства, комисија за расходување и отуѓување на основни средства и ситен инвентар, а по потреба формира и други комисии и ги именува нивните членови;
- 13) се грижи за информирањето на акционерите на Банката;
- 14) донесува други акти кои не спаѓаат во надлежност на другите органи на Банката;
- 15) изготвува годишен извештај за работењето на Банката и го доставува до Надзорниот одбор;
- 16) донесува Одлука за каматните стапки и тарифи на Банката;
- 17) одлучува за засновање на работен однос, за распоредување и наградување на работниците согласно со законските прописи;
- 18) утврдува предлози на одлуки и други акти за кои одлучува Надзорниот одбор на Банката;
- 19) донесува акти за внатрешна организација и систематизација на работните места;
- 20) донесува општи и поединечни акти на Банката и упатства од негова надлежност;

- 21) одлучува за распределба на средствата за спонзорство, реклами, пропаганда и репрезентација;
- 22) склучува Колективен договор со Синдикатот на Банката;
- 23) изготвува етички кодекс на Банката и
- 24) врши други работи согласно законот, овој Статут и другите акти на Банката.

Член 87

Управниот одбор на Банката е одговорен за:

- 1) Обезбедување услови за работење на Банката во согласност со прописите;
- 2) управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето;
- 3) постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства;
- 4) функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката;
- 5) непречено работење на Секторот за внатрешна ревизија на Банката, односно осигурува дека Секторот за внатрешна ревизија има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел за непречено спроведување на нејзините активности;
- 6) непречено работење на лицето за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, односно осигурува дека ова лице има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на овластувањата;
- 7) донесување и спроведување политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на лица со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор;
- 8) водење на трговските и другите книги и деловната документација на Банката, изработка на финансиски и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствените стандарди;
- 9) навремено и точно финансиско известување;
- 10) редовеност и точност на извештаите што се доставуваат до Народната банка на Република Северна Македонија во согласност со закон и прописите донесени врз основа на закон и
- 11) спроведување на мерките изречени од страна на гувернерот спрема Банката.

Управниот одбор на Банката за својата работа одговара пред Надзорниот одбор.

Мандатот на членовите на Управниот одбор трае пет години.

Управниот одбор го известува Надзорниот одбор за своето работење најмалку еднаш квартално.

Управниот одбор е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор за:

- 1) влошената ликвидност или солвентност на Банката;

- 2) постоење основ за укинување на дозволата за основање и работење или за забрана за извршување на одредена финансиска активност, согласно со закон;
- 3) намалување на сопствените средства под пропишаното ниво во согласност со овој закон;
- 4) наодите на супервизијата и надзорот на Народната банка и
- 5) наодите на Управата за јавни приходи и други контролни органи.

За случаите од став 5 точки 1, 2 и 3 од овој член Надзорниот одбор на Банката е должен веднаш да ја извести Народната банка на Република Северна Македонија.

За наодот од ставот 5 точка 5 на овој член Надзорниот одбор на Банката е должен веднаш да ја извести Народната банка на Република Северна Македонија, доколку наодите имаат значително влијание врз финансиската состојба на Банката.

Член на Управен одбор е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор ако тој или со него поврзани лица стекнат контрола во друго правно лице.

Управниот одбор е должен редовно да го информира Надзорниот одбор за сите активности и промени во работењето коишто се значајни за надлежностите на Надзорниот одбор, и тоа:

- 1) промени во управувањето со ризиците;
- 2) промени во солвентната и ликвидносната позиција на банката и нејзината финансиска состојба;
- 3) надминување на лимитите на изложеност и неусогласеност на работењето со прописите;
- 4) слабости во системот на внатрешна контрола и во начинот на функционирање на функциите на контрола;
- 5) случаи коишто можат да предизвикаат непочитување или неусогласеност со законските или регулаторните барања;
- 6) случаи поврзани со заштитеното пријавување од страна на укажувач во Банката.

Член 88

Управниот одбор полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни најмалку два од членовите. Управниот одбор одлуките ги донесува со мнозинство гласови од членовите.

Членовите на Управниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на седница со користење на конференциска, телефонска врска или на друга аудио визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг и без одржување на седница преку давање писмена согласност на одлуките кои што се донесуваат. Оваа согласност може да биде извршена со свој рачен потпис или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлог одлуката. Одлуките се сметаат донесени ако членовите на Управниот одбор дадат писмена согласност на предлог одлуката која се донесува.

За работата на седници на Управниот одбор се изготвува записник, кој го потпишуваат членовите на Управниот одбор присутни на седницата, а истиот се усвојува на првата наредна седница.

Член 89

Членовите на Управниот одбор на Банката се именуваат врз основа на претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на Република Северна Македонија.

Членовите на Управниот одбор на Банката се именуваат со мнозинство на гласови, од вкупниот број на членови на Надзорниот одбор.

Член 90

Со членовите на Управниот одбор на Банката, Надзорниот одбор на Банката склучува менаџерски договор, во кој се утврдуваат работите, правата, обврските и одговорностите, платата и надоместот во случај на раскинување на менаџерскиот договор но не по вина на членовите на Управниот одбор на Банката и друго.

На членовите на Управниот одбор за нивната работа им се одобрува учество во добивката, кое учество се состои од удел во годишната добивка на Банката согласно критериумите кои ги дефинира со одлука Надзорниот одбор на Банката при усвојувањето на планските задачи за таа година.

Уделот се пресметува според годишната добивка намалена за загубите пренесени од претходната година и за износите кои според законот и Статутот на Банката се одземаат од годишната добивка за резерви.

Уделот во добивката може да се изрази во парични средства или (и) во акции на начин и под услови пропишани со закон, за што одлука донесува Собранието на Банката.

При определување на вкупните примања на членовите на Управниот одбор (плата, учество во добивката, надомест на осигурување и друго), вкупните примања соодветствуваат со неговите задачи и личниот придонес во успешноста на работењето на Банката.

Член 91

Менаџерскиот договор на член на Управниот одбор на Банката може да биде раскинат во следните случаи:

1. ако со својата работа потешко ги повреди постојните прописи што се однесуваат на работењето на Банката, Статутот и другите акти;
2. законски пречки за вршење на функцијата;
3. по барање на членот на Управниот одбор;
4. по оценка на Надзорниот одбор без вина на членот на Управниот одбор во кој случај тој има право на надомест во висина договорена со менаџерскиот договор.

Член 92

Пред да го раскине менаџерскиот договор, Надзорниот одбор на Банката е должен да му овозможи на членот на Управниот одбор на Банката да се произнесе по причините за негово разрешување.

Член 93

Банката ја претставува претседателот на Управниот одбор. За време на отсуство од било каква причина на претседателот на Управниот одбор, Банката ја претставуваат другите членови на Управниот одбор.

Во отсуство на членовите на Управниот одбор, Банката ја претставува лице со посебни права и одговорности што ќе биде определено со посебна Одлука од Управниот одбор.

Член 94

Во однос на трети лица Банката ја застапуваат членовите на Управниот одбор и тоа:

- претседателот на Управниот одбор самостојно;
- претседателот на Управниот одбор и еден од членовите;
- во отсуство на претседателот на Управниот одбор заеднички двата члена на Управниот одбор.

За време на отсуство на претседателот и еден од членовите на Управниот одбор, Банката ја застапуваат и актите ги потпишуваат покрај присутниот член на Управниот одбор и директорите на организационите единици од делокругот на работа со која раководат.

Застапувањето и потпишувањето на актите подетално се уредува со посебен акт на Управниот одбор, одобрен од страна на Надзорниот одбор.

Член 95

Членовите на Управниот одбор на Банката може одредени овластувања што произлегуваат од правата на претставување, застапување и потпишување на Банката за земјата и девизни работи во земјата и странство, да ги пренесат на работници со посебни овластувања и други стручни работници на Банката, освен оние кои со Законот за банките се определени како нивна исклучива надлежност.

Член 96

Управниот одбор на Банката во вршењето на стварната надлежност согласно законот и овој Статут, покрај другото донесува решенија, упатства и други акти за начинот на потпишувањето, парафирањето на актите и овластувањата за потпишување на актите.

Сектор за внатрешна ревизија во Банката

Член 97

Надзорниот одбор на Банката организира Сектор за внатрешна ревизија, како независен организационен дел во Банката.

Надзорниот одбор и Управниот одбор на Банката се должни да обезбедат ефикасност на внатрешната ревизија во Банката, најмалку преку:

- целосен пристап на вработените во Секторот за внатрешна ревизија до сите документи, информации, имот и записници на сите органи на Банката, како и можност за директна комуникација со кој било вработен во Банката;
- ангажирање човечки ресурси во Службата коишто заедно поседуваат знаења и искуство соодветни на активностите што ги врши Банката и ризиците на кои е изложена;
- целосно и навремено информирање на Секторот за внатрешна ревизија за позначајните случувања во Банката, за воведувањето нови производи, активности и системи и за други промени;
- навремена и соодветна обука на вработените во Секторот за внатрешната ревизија;
- навремено прифаќање на наодите и спроведување на препораките на внатрешната ревизија;
- објективност и неутралност во спроведувањето на внатрешната ревизија, преку исклучување на можноста за ангажирање на вработените во Секторот за внатрешна во извршувањето други активности во Банката;
- примена на националните и меѓународните професионални стандарди за внатрешна ревизија.

Надзорниот и Управниот одбор на Банката, се должни да обезбедат независност на Секторот за внатрешна ревизија и преку:

- доставување на извештаите на Секторот за внатрешна ревизија до Надзорниот одбор и/или до Одборот за ревизија без тие да содржат корекции од Управниот одбор или други вработени во Банката, коишто не се прифатени од Секторот за внатрешна ревизија;
- директен пристап на вработените во Секторот за внатрешна ревизија до Надзорниот одбор и/или до Одборот за ревизија;
- именување, следење на работењето и разрешување на лицето надлежно за внатрешната ревизија од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Организационата поставеност, правата, одговорностите и односите со другите организациони делови во Банката, како и одговорноста и условите за назначување на директорот на Секторот за внатрешна ревизија ги уредува Надзорниот одбор.

Секторот за внатрешна ревизија врши постојана и целосна ревизија на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Банката преку:

- 1) оценка на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола;
- 2) оценка на спроведувањето на политиките за управување со ризиците;
- 3) оценка на поставеноста на информативниот систем;
- 4) оценка на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи;
- 5) проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите;
- 6) следење на почитувањето на прописите, етичкиот кодекс, политиките и процедурите;
- 7) оценка на системите за спречување на перење пари и
- 8) оценка на услугите што Банката ги добива од друштвата за помошни услуги на Банката.

Секторот за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со принципите и стандардите за внатрешна ревизија, етичкиот кодекс на Банката и политиката и процедурите за работење на Секторот.

Лицата во Секторот за внатрешна ревизија се вработени во Банката и извршуваат работи само на Секторот. Најмалку еден од лицата вработени во Секторот е овластен ревизор.

Вработените во Банката се должни на лицата, односно вработените во Секторот од ставот (1) на овој член да им овозможат увид во документацијата со која располагаат и да им ги дадат сите потребни информации.

Член 98

Секторот за внатрешна ревизија изготвува годишен план за работа на Секторот, што го одобрува Надзорниот одбор.

Во планот од став 1 на овој член задолжително се наведува предметот на ревизија со опис на содржината на планираната ревизија во одделни области и распоред на контролите во текот на годината со планирано времетраење за спроведување на контролите.

Член 99

Секторот за внатрешна ревизија е должна за своето работење да изработи полугодишен и годишен извештај и да ги достави до Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за ревизија на Банката.

Полугодишниот и годишниот извештај од став 1 на овој член содржат:

- 1) опис на извршените ревизии на работењето на Банката;
- 2) оцена на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола;
- 3) наоди и предложени мерки на Секторот за внатрешна ревизија и
- 4) оцена на спроведувањето на мерките предложени од страна на Секторот за внатрешна ревизија.

Годишниот извештај од ставот 1 на овој член содржи и:

- 1) оцена за реализацијата на поставените цели со годишниот план за работа;
- 2) оцена за планираното време за контрола и евентуалното отстапување и
- 3) информации за извршени други активности.

Надзорниот одбор е должен да го достави годишниот извештај на Секторот за внатрешна ревизија до Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 100

Секторот за внатрешна ревизија е должен веднаш да ги извести Надзорниот одбор и Управниот одбор на Банката доколку во текот на контролата утврди:

- 1) непочитување на стандардите за управување со ризиците поради што постои можност за нарушување на ликвидноста или солвентноста на Банката и
- 2) дека Управниот одбор не ги почитува прописите, општите акти и интерните процедури на Банката.

Одбор за надгледување на информативната технологија

Член 101

Надзорниот одбор на Банката формира Одбор за надгледување на информативната технологија како орган на Банката.

Одборот за надгледување на информативната технологија се состои од 5 (пет) членови.

Надзорниот одбор на Банката ги назначува членовите на Одборот за надгледување на информативната технологија. Членови на одборот се: член на Управен одбор во чија надлежност е ИТ како претседател на одборот, одговорното лице на организациониот дел одговорен за организација и ИТ, одговорното лице на организациониот дел одговорен за процесинг, одговорно лице за сигурност на информативниот систем (ОСИС лице) и директор на Секторот за внатрешна ревизија, кој е без право на глас.

Со одлуката за назначување на членови на Одборот за надгледување на информативната технологија се именува и заменик претседател на одборот.

Членовите на Одборот за надгледување на информативната технологија треба да имаат добро познавање од областа на информативната технологија, како и на процедурите и упатствата за информативната технологија.

Мандатот на членовите на Одборот за надгледување на информативната технологија трае 4 (четири) години.

Одборот за надгледување на информативната технологија работи на седници, кои што се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш во месецот и доставува квартални извештаи до Управниот и Надзорниот одбор.

Одборот за надгледување на информативната технологија полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови на одборот. Одборот носи одлуки со мнозинство од присутните членови со право на глас. Во случај на поделеност на бројот на гласови, гласот на претседателот на одборот односно гласот на заменик претседателот на одборот е одлучувачки глас во донесување на одлуката.

Членовите на Одборот за надгледување на информативната технологија можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои што учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг.

За работата на Одборот за надгледување на информативна технологија се изготвува записник кој се усвојува на првата наредна седница.

Член 102

Одборот за надгледување на информативната технологија ги врши следните работи:

- доставува извештаи за статусот на информативната технологија на Банката и за отворените прашања до Надзорниот одбор на Банката и до Управниот одбор на Банката;
- дава препораки на Надзорниот одбор и на Управниот одбор за стратегиите, политиките и поголемите расходи од областа на информативната технологија кои ги одобрува Надзорниот одбор или Управниот одбор;
- обезбедува ефективно планирање на информативната технологија и следење на капацитетот на системот на информативна технологија и неговите перформанси;
- го набљудува развојот на стратешките планови на информативна технологија;
- одобрува добавувачи во однос на информативната технологија и ја набљудува нивната финансиска состојба;
- ги одобрува и набљудува главните проекти, буџетот на информативната технологија, приоритетите, стандардите, процедурите и перформансите на системот;
- врши координација на приоритетите во Секторот за организација и ИТ;

- ја набљудува адекватноста на ресурсите на информативната технологија во смисла на луѓе, опрема, договори со добавувачи на услуги;
- набљудување на планирањето и стратегијата;
- набљудување на развојот и извршувањето на оперативните планови;
- одобрување на ангажирање на надворешни обезбедувачи на ИТ сервиси и набљудување на нивната финансиска состојба;
- набљудување на статусот на активните проекти поврзани со ИТ;
- разгледување на извештаите за пријави на инциденти и предлагање чекори со цел елиминирање или намалување на поголеми и почести инциденти;
- разгледување на вонредните извештаи од ОСИС.

Член 103

Поблиските одредби за работата на Одборот за надгледување на информативната технологија се утврдуваат со деловникот за работа на Одборот за надгледување на информативна технологија.

Контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите

Член 104

Контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите се врши во самостојна организациона единица-служба во која се врши идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите.

Ризик од неусогласеност е ризик од изложување на Банката на правни или регулаторни санкции и ризик од настанување на финансиски загуби и загрозување на угледот на Банката, како последица на неусогласеноста на работењето на Банката со прописите.

Опфатот на контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите се однесува најмалку на:

- следење на почитувањето на прописите коишто се однесуваат на работењето на Банката;
- идентификување и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на банката со прописите, вклучувајќи и следење на поплаките од клиентите на Банката;
- известување на надзорниот и управниот одбор за утврдените неусогласености во текот на работењето и за преземените активности за нивно надминување;
- советување на Надзорниот и Управниот одбор за прашања во врска со примената на прописите;
- навремено известување на членовите на Управниот одбор и на останатите вработени за измените и дополнувањата на прописите;
- оценка на потенцијалното влијание од промените во прописите врз работењето на Банката и врз нејзиното окружување;

- оцена на усогласеноста на новите производи, активности или системи во Банката со прописите;
- обука на вработените за начинот на примена на соодветните прописи во нивното секојдневно работење;
- давање насоки за правилна примена на прописите во форма на препораки, вклучително и препораки за измена на соодветните интерни акти, како и давање одговори на вработените за прашања поврзани со спроведувањето на прописите;
- исполнување други законски обврски (пр. активности за спречување на перење пари);
- соработка со други институции;
- редовно известување на Надзорниот и Управниот одбор на Банката, согласно со Законот за банките.

Вработените во Службата за контрола на усогласеноста на Банката со прописите ги извршуваат овие активности и се самостојни во извршувањето на работите од нивна надлежност.

Вработените во Банката се должни на вработените во Службата за контрола на усогласеноста на Банката со прописите да им овозможат увид во документацијата со која располагаат и да им ги дадат сите потребни информации.

Службата за контрола на усогласеноста на Банката со прописите за својата работа поднесува месечен извештај до Управниот одбор и полугодишен извештај до Надзорниот одбор.

Организационата поставеност, правата и одговорностите и односите со другите организациони единици на Банката, како и одговорноста и условите за назначување на одговорно лице за контрола на усогласеноста со прописите ги уредува Управниот одбор на Банката.

Судир на интереси

Член 105

Лицата со посебни права и одговорности се должни редовно, на секои шест месеци да дадат писмена изјава за постоење или непостоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Под личен интерес на лицата од ставот 1 на овој член се подразбираат и интересите на поврзаните лица со нив.

Судир меѓу личниот интерес и интересот на Банката постои кога со донесувањето на одлуки, склучувањето на договори или вршење на други деловни активности се засега во материјалните или било кој друг вид на деловни или семејни интереси на лицата од ставовите 1 и 2 на овој член.

Под остварување на материјален, деловен и семеен интерес се подразбира остварување на парична или друг вид на корист, директно или индиректно за лицата од ставовите 1 и 2 на овој член.

Лицата од ставот 1 на овој член не смеат да присуствуваат при разгледувањето и донесувањето на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други деловни активности доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

За постоење судир на интереси се дава писмена изјава и пред одржување на состанокот за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност.

Писмената изјава од ставовите 1 и 6 на овој член се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во неа се наведува основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката.

Доколку лицето од ставот 1 на овој член премолчи постоење на судир на интереси, Народната банка на Република Северна Македонија и друго лице кое има правен интерес до надлежниот суд, во согласност со закон, може да бара поништување на правната работа.

XI. ИЗВЕШТАИ, СМЕТКОВОДСТВО И РЕВИЗИЈА

Член 106

Банката доставува извештаи и податоци до Народната банка на Република Северна Македонија, во форма, вид, методологија, содржина и во рокови пропишани од Советот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Банката ги објавува извештаите и податоците на начин, форма и рокови пропишани од Советот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 107

Банката ги води своите трговски книги уредно и ажурно. Трговските книги и финансиските извештаи се составуваат во согласност со прописите за сметководство и сметководствените стандарди, освен ако со Законот за банките поинаку не е определено.

Банката го организира своето работење и ги води трговските книги, како и деловната и сметководствената документација на начин кој овозможува потврдување дека во секој момент работи во согласност со одредбите од Законот за банките.

Банката ги класифицира податоците во нејзините трговски книги согласно со сметковниот план.

Банката составува годишна сметка, финансиски извештај и консолидиран финансиски извештај.

Банката, до Народната банка на Република Северна Македонија доставува неревидиран полугодишен и годишен финансиски извештај во рок од 30 дена по истекот на периодот за кој се однесува.

Банката, до Народната банка на Република Северна Македонија доставува месечен извештај за состојбата и прометот на сите сметки од сметковниот план за банките.

Член 108

Годишните финансиски извештаи и трговските книги на Банката, ги проверува и оценува друштво за ревизија и изготвува извештај за извршена ревизија, во согласност со прописите за ревизија и одредбите од Законот за банките.

Член 109

Банката го определува друштвото за ревизија, за што ја известува Народната банка на Република Северна Македонија во рок од 15 дена од денот кога го определила.

Член 110

Банката во рок од осум дена по усвојувањето на годишниот извештај за работењето, доставува примерок до Народната банка на Република Северна Македонија заедно со извештајот за извршената ревизија.

Банката, извештајот за извршената ревизија и годишните финансиски извештаи, заедно со белешките кон извештајот ги прави достапни до јавноста и ги објавува билансот на состојба, билансот на успех, извештајот за промена на капиталот, извештајот за парични текови и извештајот на ревизорот кон годишните финансиски извештаи, во најмалку еден дневен весник и во Службен весник на Република Северна Македонија, а во рок од 15 дена од усвојувањето на извештајот од страна на Собранието на Банката.

XII. БАНКАРСКА ТАЈНА

Член 111

Документите, податоците и информациите кои се стекнати при вршење на банкарски и други финансиски активности за поединечни лица и трансакции со поединечни лица, како и за депозитите на поединечни лица претставуваат банкарска тајна која Банката е должна да ја заштити и чува.

Член 112

Лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката, како и лицата кои преку давање услуги на Банката имаат пристап до документите, податоците и информациите од член 111 од овој Статут се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица.

Обврската од став 1 од овој член не се однесува во следниве случаи, ако:

- 1) со закон е пропишано објавување на податоците и информациите
- 2) лицето дало писмена согласност за откривање на податоците

За лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката обврската од ставот 1 од овој член не се однесува и во следниве случаи:

- 1) по писмено барање на јавното обвинителство или надлежен суд за водење на постапки кои се во рамките на неговите надлежности;
- 2) за потребите на Народна банка на Република Северна Македонија или на друг супервизорски орган овластен со закон;
- 2-а) ако податоците за приливи на средства на сметки на физички лица се соопштуваат на Управата за јавни приходи, во согласност со закон;
- 3) по писмено барање на Управата за јавни приходи за водење на постапки кои се во рамките на нејзините надлежности, во согласност со закон;
- 4) ако податоците се соопштуваат на Управата за финансиско разузнавање во согласност со закон;
- 5) ако податоците се соопштуваат на Управа за финансиска полиција, во согласност со закон;
- 5-а) на барање на Државната комисија за спречување на корупцијата, во рамките на извршувањето на нејзините надлежности, во согласност со закон;
- 6) на писмено барање на Државниот девизен инспекторат за контрола на девизното работење;
- 6-а) на писмено барање на Царинската управа за водење на постапки кои се во рамките на нејзината надлежност, во согласност со закон;
- 7) на писмено барање на Фондот за осигурување на депозити, во согласност со закон;
- 8) на писмено барање на Агенцијата за управување со одземен имот, во согласност со закон;
- 9) на писмено барање на нотар во рамките на водењето оставинска постапка, согласно со закон;
- 10) ако податоците се соопштуваат за потребите на функционирање на Кредитниот регистар на Народната банка на Република Северна Македонија и до кредитното биро, во согласност со закон;
- 11) податоците се соопштуваат за потребите на управување со кредитниот ризик на други членки на банкарска група или на банкарска група чие матично лице е со седиште надвор од Република Северна Македонија, а чија членка е Банката;
- 12) по писмено барање на лицата овластени за извршување во согласност со закон;

13) ако податоците се даваат на Министерството за труд и социјална политика, Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија и Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија, за потребите на вршење на работите од нивните надлежности и во согласност со прописите за заштита на личните податоци само доколку Банката склучи меморандум за соработка со овие институции

Лицата кои согласно став 3 од овој член дошле до документите, податоците и информациите од член 111 од овој Статут се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица, освен во случаи и во постапка утврдена со закон.

Обврската од ставовите (1) и (4) од овој член продолжува и по престанокот на работниот однос, односно по престанокот на основот и статусот врз основа на кој е остврен пристап до податоците кои се сметаат за банкарска тајна.

XIII. СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗАМ

Член 113

Банката задолжително постапува во согласност со важечките прописи за спречување на перење пари и финансирање на тероризмот.

Управниот одбор на Банката со посебна одлука именува одговорно лице и формира Служба за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Службата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам е должна да презема мерки и дејствија со цел откривање и спречување на перење пари во сите делови од своето работење преку:

- изготвување на политики, процедури, и инструкции за идентификација и анализа на клиенти,
- идентификација и анализа на клиенти,
- следење, собирање и чување на податоци за трансакции,
- соработка со надлежните органи,
- чување како деловна тајна на податоците обезбедени врз основа на постојните законски прописи за спречување на перење пари и
- други мерки и активности за спречување на перење пари предвидени со закон или подзаконски акти.

XIV. СТРУЧНИ ТЕЛА

Член 114

Управниот одбор на Банката може за одделни прашања од делокругот на работењето на Банката да формира комисији, работни групи и други стручни тела од редот на вработените во Банката.

Член 115

Управниот одбор со посебна одлука го утврдува бројот, составот и надлежностите на стручните тела.

На седниците на стручните тела можат да бидат повикани и да присуствуваат и други раководни и стручни работници во Банката.

XV. СИСТЕМ НА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА И ФУНКЦИИ НА КОНТРОЛА

Член 116

Надзорниот и Управниот одбор на Банката се должни да воспостават систем на внатрешна контрола којшто треба да обезбеди:

- ефикасно работење на Банката;
- работење на Банката во согласност со прописите;
- соодветно идентификување, мерење и контрола/намалување на ризиците;
- оцена на ефикасноста и соодветноста на функциите на контрола и на целокупното корпоративно управување, вклучувајќи и оцена на квалитетот на системот на известување на Надзорниот и Управниот одбор и на ефикасноста на системот на внатрешна контрола;
- точност и навременост на информациите и податоците коишто се доставуваат до органите на Банката, до заинтересираните лица и до пошироката јавност;
- соодветни оперативни и сметководствени процедури.

Начинот на спроведување на системот на внатрешна контрола треба да биде пропишан со интерни акти коишто треба да бидат достапни до вработените во Банката.

Член 117

Надзорниот и Управниот одбор на Банката се должни да обезбедат целосна независност на функциите на контрола, преку:

- воспоставување соодветна организациска поставеност на функциите на контрола преку нивно меѓусебно одвојување и одвојување од активностите коишто се предмет на нивната контрола;
- именување лица надлежни за функциите на контрола коишто не се подредени на лицата надлежни за активностите коишто се предмет на нивната контрола;

- обезбедување соодветни човечки и материјални ресурси за независно, објективно и ефикасно извршување на функциите на контрола;

- поставеност на функциите којшто ќе овозможи избегнување судир на интересите;

- обезбедување непречен пристап до сите вработени во Банката и до сите информации коишто се потребни за ефикасно спроведување на соодветната функција на контрола;

- воспоставување начин на наградување на лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола којшто не е поврзан со успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола;

- воспоставување механизам на непречена соработка меѓу лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола и останатите вработени во Банката.

Лицата надлежни за функциите на контрола треба да имаат неограничен пристап до членовите на Надзорниот одбор на Банката и да можат да ги известуваат за значајните слабости, недостатоци или ризици коишто ги идентификувале при вршењето на својата функција.

Надзорниот одбор на Банката треба да биде информиран за разрешувањето на лицето надлежно за управување со ризиците и за лицето надлежно за контрола на усогласеноста со прописите и за причините поради кои е разрешено тоа лице.

XVI. ЛИЦА СО ПОСЕБНИ ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ

Член 118

Лица со посебни права и одговорности во Банката се:

- Членови на Надзорен одбор,
- Членовите на Управен одбор,
- Членовите на Одборот за ревизија,
- Членовите на Одборот за управување со ризици и
- Останати лица со посебни права и одговорности дефинирани како лица со посебни права и одговорности во актот на систематизација на работните места во Банката донесен од Управниот одбор на Банката (директори на Сектори).

Лицата со посебни права и одговорности се должни да работат единствено во интерес на Банката и на нејзините депоненти и да постапуваат со внимание на уреден и совесен трговец.

Правата, обврските и одговорностите на лицето со посебни права и одговорности се определени со закон.

Надлежностите, правата и одговорностите на директорите на Секторите како лица со посебни права и одговорности, се: обезбедување на услови за работење на Секторот во согласност со прописите, раководење, организирање, контролирање на сите процеси во Секторот, покренување иницијативи и давање предлози за унапредување на работењето на Секторот и други. Надлежностите, правата и одговорностите на директорите на Секторите како лица со посебни права и одговорности детално се опишани во прегледот на описот и пописот на работни места на Банката.

Мандатот на директорите на Секторите како лица со посебни права и одговорности трае најмногу 4 години, согласно одлуката за нивно именување, со право на реизбор.

Управниот одбор може да разреши директор на Сектор, со исклучок на директорот на Секторот за внатрешна ревизија и пред истекот на мандатот предвиден во став 4 од овој член, во случаите предвидени со договорот склучен помеѓу Управниот одбор и директорот на Секторот. По оценка на Управниот одбор, директорот на Секторот може да биде разрешен и без вина.

Мандатот, правата, обврските и одговорностите на директорите на Секторите, како лица со посебни права и одговорности ќе се определат и со одлуката за организационата и квалификационата структура на Банката, која ја донесува Управниот одбор на Банката, како и со договорите за работа кои се склучуваат помеѓу Управниот одбор и овие лица.

Управниот одбор е должен за секоја промена на лицата со посебни права и одговорности да ја извести Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 119

Лице со посебни права и одговорности во Банката задолжително треба да има соодветно високо образование и познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиите, да ги познава правилата за добро корпоративно управување и да има соодветно искуство кое обезбедува сигурно и стабилно управување со Банката.

Лице со посебни права и одговорности во Банката не може да биде лице:

- 1) член на Советот на Народната банка на Република Северна Македонија;
- 2) вработено во Народната банка на Република Северна Македонија;
- 3) кое не поседува репутација и кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата;
- 4) на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност;
- 5) кое не поседува репутација со што може да биде загрошено сигурното и стабилното работење на Банката;
- 6) кое не ги почитува одредбите од Законот за банките и прописите донесени врз основа на овој закон и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од Гувернерот, со што биле или се загрозени сигурноста и стабилноста на Банката;
- 7) член на Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија и Управен одбор на друга банка или вработен во друга банка или
- 8) кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во банка или друго правно лице во кое било воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на

расположивите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ливидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ливидациона постапка.

Член на Управен одбор на Банката, може во исто време да биде и член на најмногу два органи на надзор, односно неизвршен член на одбор на директори во најмногу две небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на Надзорен одбор на банка може во исто време да биде и:

- член на еден орган на управување и на еден орган на надзор, односно да извршува една функција на извршен и една функција на неизвршен член на одбор на директори во небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции или
- член на три органи на надзор, односно да извршува три функции на неизвршен член на одбор на директори на небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на Управен одбор на банка не може да биде и лице кое е управител, член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во кое било домашно или странско трговско друштво.

Член на Управен одбор на банка ќе се смета дека не поседува репутација и кога има соработник лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата.

Ограничувањата од ставот 2 точка 7) и ставовите 3, 4 и 5 на овој член, не се однесуваат на членство во:

- 1) органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и
- 2) во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство.

Во случаите кога Банката, како дел од банкарска група, спроведува политики на групата, членовите на Надзорниот и/или Управниот одбор треба да обезбедат тие политики да се соодветни за Банката и се во согласност со законите на Република Северна Македонија и стандардите на Народната банка на Република Северна Македонија.

Банката мора да обезбеди мнозинството од членовите на Надзорниот и Управниот одбор да се достапни на барање на Народната банка на Република Северна Македонија

Член 120

Доколку лицата со посебни права и одговорности утврдат дека одлука на органите на Банката е спротивна на закон или на друг пропис донесен врз основа на закон или дека според својата содржина е таква што може да ја загрози ликвидноста на Банката и нејзината стабилност и сигурност, се должни за ова писмено да го известат Надзорниот одбор и Народната банка на Република Северна Македонија.

XVII. ВРАБОТЕНИ ВО БАНКАТА

Член 121

Банкарските и другите работи, во Банката ги извршуваат вработените во Банката.

Организацијата и делокругот на вработените во Банката се утврдуваат со одлуката за организационата и квалификационата структура на Банката.

Член 122

Вработените на Банката своите права и обврски ги остваруваат согласно актите на Банката како и во согласност со постоечките средства на Банката кои се утврдуваат според резултатите на работењето на Банката.

Член 123

Поединечните акти со кои поблиску се регулираат и утврдуваат правата, обврските и одговорностите за вработените, ги донесува Управниот одбор на Банката, ако со закон, колективен договор и овој Статут не е поинаку определено.

Член 124

Банката обезбедува средства за вработените во Банката.

Средствата за вработените се во зависност од нивниот придонес во резултатите од работењето на Банката.

Мерилата и критериумите за стекнување на средства за вработените се утврдуваат со соодветен акт.

Член 125

Вработените во Банката се должни работите и работните задачи да ги извршуваат квалитетно, стручно, успешно и уредно во согласност со законските и други прописи, овој Статут, колективните договори, одлуката за организациона и квалификациона структура на Банката и други акти.

XVIII. ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ И ИЗМЕНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ И НА ДРУГИТЕ АКТИ НА БАНКАТА

Член 126

Односите во Банката се уредуваат со овој Статут и со други општи акти на Банката. Статутот претставува основен општ акт на Банката кој се донесува со мнозинство гласови од вкупниот број акции со право на глас.

Другите општи акти на Банката мораат да бидат во согласност со Статутот на Банката. Одредбите на другите општи акти кои се во спротивност со Статутот се ништовни.

Член 127

Други општи акти на Банката се развојниот план, годишните и динамичните планови на Банката, со мерки за нивно спроведување, одлуките за условите за давање на кредити и гаранции, одлуката за политиката на каматните стапки и тарифата за надоместоци, пишани политики, процедури, правилници, упатства и други акти.

Член 128

Измените и дополнувањата на општите акти на Банката се вршат во иста постапка како што се донесени од органот кој ги донел.

За измена или дополнување на Статутот, Банката поднесува барање за добивање на претходна согласност од Гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија.

Член 129

Предлогот на општите акти кои со овој Статут е предвидено да ги донесува Собранието на Банката, ги утврдува Надзорниот одбор на Банката.

Надзорниот одбор по потреба може да формира работни групи за изготвување на предлози на општи акти на Банката.

Член 130

Поединечните акти на Банката ги донесува Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Управниот одбор, кредитните одбори на Банката.

Управниот одбор на Банката ги донесува поединечните акти на Банката врз основа на законските овластувања, овластувањата на овој Статут и другите акти на Банката.

XIX. АКТИ, ДОКУМЕНТИ И ИНФОРМИРАЊЕ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Член 131

Управниот одбор е должен да го определи начинот на објавувањето на податоците и извештаите за кои што со Статутот е определена обврска за нивно објавување во Банката, во дневен весник, интернет страница или на друг начин и ги утврдува податоците и извештаите кои се објавуваат, а за кои смета дека се значајни за акционерите и друштвото, освен ако со закон поинаку не е определено.

Член 132

Банката во своето седиште задолжително ги чува следниве акти и документи:

- 1) Статутот и другите акти, како и сите нивни измени и дополнувања, заедно со пречистените текстови;
- 2) записниците и сите други документи од сите собранија на акционерите;
- 3) записниците и одлуките од состаноците на Управниот одбор односно на Надзорниот одбор;
- 4) годишните сметки и финансиските извештаи коишто треба да се чуваат според закон;
- 5) прилози (исправи и докази) коишто се поднесени до трговскиот регистар;
- 6) сите јавни повици и проспекти за издавање акции и други хартии од вредност на друштвото;
- 7) целокупната писмена кореспонденција на Банката со неговите акционери;
- 8) ажурирана листа со имиња и презимиња и адреси на сите изборани членови на органот на управување, односно на Надзорниот одбор;
- 9) документите за залог и хипотека;
- 10) извештајот на овластениот ревизор и извештајот на овластениот проценител;
- 11) гласачките ливчиња и полномоштвата за учество на собранието во оригинал или копија;
- 12) колективниот договор на ниво на Банката и
- 13) други акти и документи предвидени со закон и со Статутот.

Член 133

На секој акционер му се обезбедува право на увид во актите и другите документи согласно со законот.

Остварувањето на правото на увид во актите акционерот претходно го најавува во рок не подолг од три дена пред денот на бараниот увид. Увидот се врши во работно време во посебна просторија определена од Банката.

Член 134

Акционерот не може јавно да ги објавува или да ги презентира информациите, освен на акционерите, и во случаите за оставурање на право определено со закон пред надлежен орган.

Доколку акционерот кој имал пристап до информациите објави или на друг начин злоупотреби информација, а со тоа и причини штета на Банката, за истото одговара пред Банката за причинетата штета.

XX. ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЧОВЕКОВАТА СРЕДИНА

Член 135

Банката се грижи за заштита и унапредување на човековата средина.

Во извршувањето на кредитните работи Банката ќе цени дали од кредитираната опрема и објектите се загадува човековата средина.

Со актите на деловната политика поблиску ќе се регулираат критериумите на Банката за заштита на човековата средина.

Член 136

Банката е должна во Програмата за развој да предвиди средства за заштита на човековата средина во деловните простории на Банката и пошироко, со што на комингентите и вработените ќе им создаде услови за нормална работа и здрава човекова средина.

XXI. ОДБРАНА И ЗАШТИТА

Член 137

Во областа на одбраната и заштитата Банката ги врши задачите и работите определени од надлежните органи, во согласност со Уставот, законот и другите прописи од областа на одбраната.

Организацијата и спроведувањето на подготовките за одбрана и начинот на остварување на правата, должностите и одговорностите на органите на Банката во извршувањето на задачите на одбраната во мир, во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други воени состојби, се утврдуваат со посебен акт на Банката што го донесува Надзорниот одбор на Банката.

Член 138

Управниот одбор на Банката организира одбранбени подготовки, пропишува и презема потребни мерки во тие области и врши надзор над примената на тие мерки во Банката.

Управниот одбор на Банката е раководител на одбранбените подготовки на Банката.

XXII. НАЧИН НА РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИТЕ ПОМЕЃУ АКЦИОНЕРИТЕ НА БАНКАТА

Член 139

Споровите меѓу акционерите на Банката се решаваат спогодбено и со посредување на Надзорниот одбор на Банката.

Споровите меѓу акционерите на Банката кои не ќе можат да се решаваат спогодбено ќе се решаваат со арбитража. Доколку пак споровите не можат да се решат ниту со арбитража, ќе се решаваат кај стварно и месно надлежните судови.

XXIII. ПРЕСТАНУВАЊЕ СО РАБОТА НА БАНКАТА

Член 140

Банката престанува со работа:

- со одлука на Собранието на Банката за престанување со работа а по претходна согласност на Гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија;
- одземање на дозволата за основање и работење на Банката од страна на Народната банка на Република Северна Македонија;
- статусна промена со која Банката го губи статусот на правно лице;
- спроведување на стечајна постапка;
- во други случаи предвидени со закон.

XXIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 141

Членовите на раководниот орган на Банката, продолжуваат да ја извршуваат функцијата членови на Управниот одбор на Банката до истекот на рокот за кој е издадена согласноста за нивно именување за членови на раководниот орган на Банката.

Член 142

За се она што не е предвидено со овој Статут ќе се применуваат прописите кои ја регулираат соодветната област.

Член 143

Автентично толкување на овој Статут дава Собранието на Банката.

Член 144

Со донесување на овој Статут престанува да важи пречистениот текст на Статутот СО бр.02-9782/1/П-9 од 29.5.2019 година.

Статутот стапува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува по добивање на соодветна согласност од Гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија и усвојување од страна на Собранието на акционери.

СО бр.

година

СОБРАНИЕ
НА СТОПАНСКА БАНКА а.д. БИТОЛА
ПРЕТСЕДАВАЧ

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е
к о н
Статутот на Стопанска банка а.д. Битола
(пречистен текст)

Пречистениот текст на Статутот ги содржи измените и дополнувањата на Статутот кои беа усвоени на 46. седница на Годишното Собрание на акционери на Стопанска банка а.д. Битола, одржана на 27 мај 2020 година.

Во Статутот се содржани измените и дополнувањата за кои Банката доби согласност со Решение на вицегувернерот на Народна банка на Република Северна Македонија бр. _____ од _____ 2020 година за издавање на претходна согласност за измените и дополнувањата на Статутот на Стопанска банка а.д. Битола.

Со донесување на овој Статут престанува да важи пречистениот текст на Статутот СО бр.02-9782/1/П-9 од 29.5.2019 година.

Сектор за правни работи
и управување со Кабинет на Управен одбор